

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | BR. 12/407 | GODINA XXXVIII | CIJENA 10 KN

PROSINAC 2019.

**Sretan Božić i blagoslovljena
2020. godina!**

Poštovani čitatelji,

dočekali smo još jedan Božić. I ove godine imamo prigodu zahvaliti Bogu za dar utjelovljenja Isusa Krista.

Ono što nas, poštovani čitatelji, posebno raduje jest činjenica da su mnogi i ovoga došašća odlučili započeti dan sv. misom, Zornicom, izražavajući tako i na zoran način da žele budni i pripravni dočekati slavlje Isusova rođenja. I ovih dana mnogi su se odlučili pristupiti sv. isповijedi kako bi obnovljenim duhovnim životom mogli što dostojni je proživjeti božićne blagdane.

Božić je blagdan koji doista donosi radost i nadu, koji nas potiče na zajedništvo i služenje jer se i Bog utjelovio iz ljubavi prema svakom čovjeku. Vjerujem da su mnogi koji slave Božić i koji se raduju Isusovu rođenju svjesni činjenice da ta radost nije vezana uz jedan dan ili tje dan dana, kada zaboravljamo brige i probleme ili se pravimo da ne postoje. I nakon božićnih i novogodišnjih

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulske biskupije
Glavni urednik: Vilim Grbac

Uredništvo: Blaž Bošnjaković, Vilim Grbac, Željko Mrak, Tomislav Milohanić

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-342
ladonja@biskupija-porecko-pulska.hr

List izlazi 12 puta godišnje

Grafičko oblikovanje i priprema: David Ivić
Tisk/Nakladnik

JOSIP TURČINOVĆ d.o.o.

Dobrilina 6, PAZIN

Broj i naziv ţiro računa:
ISTARSKA KREDITNA BANKA UMAG d.d.

IBAN: HR7023800061147003243

Update iz inozemstva izvršiti na:

JOSIP TURČINOVĆ d.o.o.

Dobrilina 6, PAZIN

IBAN: HR7023800061147003243

BIC/SWIFT: ISKBHR2X

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovnica: Hic de Virgine Maria Jesus Christus natus est

blagdana sve nas čeka konkretan život. Vjerojatno tijekom blagdana nijedan naš životni križ nije nestao, niti smo radošći i veseljem riješili svoje životne poteškoće i probleme. Ipak, ako smo dopustili da božićna radost i nada prožmu naš život, ako smo dopustili da nas obasja pravo svjetlo, a to je Isus Krist, svojom riječju i djelom, ako smo postali svjesni Božje ljubavi prema nama, onda će i ovogodišnje slavlje Isusova rođenja imati pravi smisao. Sigurno ćemo i ove godine susresti mnoge koji u Božiću vide samo jednu lijepu priču iz daleke prošlosti ili jednu legendu zbog koje su nastale prekrasne božićne pjesme. Za nas koji s vjerom slavimo Isusovo rođenje, to može biti još jedan razlog više da svojim primjerom i autentičnim vjerskim životom posvjedočimo kako za nas to nije priča koja nikoga ne obvezuje, već da je to stvarnost koja obilježava naš svagdašnji život jer smo svjesni da se vjera u Isusovo utjelovljenje mora prepoznati u našem strpljenju, u našem razumijevanju i dobroti, a ponajviše u našoj ljubavi prema onima s kojima živimo.

Poslanica Hebrejima koju čitamo na Božić govoriti: „Više puta i na više

načina, Bog nekoć govoraše ocima po prorocima; konačno u ove dane progovori nam u Sinu.“ Upravo nas ove izvanredne riječi potiču na razmišljanje. Čujemo li mi danas taj Božji govor ili nam se čini da je Bog prestao govoriti? Želimo li čuti što nam Bog govoriti ili ćemo radije reći da nam nije jasan Njegov govor? Ako smo Ga spremni čuti, onda ćemo sigurno čuti poziv da barem nešto promijenimo u svom životu za našu dobrobit i onih s kojima živimo. Isusov je život, ustvari, taj Božji govor. Isusova žrtva i križ najjasniji su znak Božje ljubavi. Isusovo poslanje najbolje nam govori kakav je Bog u kojega vjerujemo. Možda je sada vrijeme da Bog progovori i po nama. Da mi budemo ti koji će drugima svojim primjerom govoriti o Bogu koji prašta, o Bogu koji je punina milosti, o Bogu koji je ljubav.

Poštovani čitatelji, budimo i mi jedni drugima svjetlo, budimo i mi jedni drugima najljepši božićni dar. Upravo s tom željom uime svih naših suradnika i uime Uredništva svima vama želim čestit Božić i obilje Božjega blagoslova u novoj, 2020., godini.

Naslovnica:

„Hic de Virgine Maria Jesus Christus natus est“ (Ovdje se od Djevice Marije rodio Isus Krist), latinski je natpis urezan na srebrnoj zvijezdi koja obilježava mjesto Isusova rođenja. Od samoga početka, kršćani su bili svjesni važnosti Betlehema u kojem se prema evanđeljima po Mateju i Luki rodio Spasitelj. Tako već sveti Justin na polovici drugog stoljeća govorio o živom sjećanju stanovnika Betlehema na štalicu Isusova rođenja. Kršćansko sjećanje na mjesto Isusova rođenja nije uspio ugasiti ni progon u vrijeme cara Hadrijana, kada su na najsvetijim kršćanskim mjestima izgrađeni poganski hramovi. Slijedeći neprekinutu kršćansku tradiciju, car Konstantin je, na poticaj svoje majke sv. Jelene, dao izgraditi velebnu baziliku koja je nažalost stradala u različitim pobunama. U 6. stoljeću baziliku je ponovno izgradio car Justinian, a u tom je obliku, uz manja oštećenja i preinake, sačuvana do danas.

Bazilika je povjerena zajedničkoj brzi Grčke pravoslavne Crkve, Katoličke Crkve i Armeniske Crkve, a od 2012. godine nalazi se na UNESCO-vom popisu spomenika svjetske baštine.

bitno.net

BOŽIĆNA PORUKA BISKUPA MONS. DRAŽENA KUTLEŠE

Toliko smo naviknuti na božićne događaje da nas toliko čudnih paradoksa i zapanjujućih "apsurda" ne uspijeva iznenaditi i zadviti. Ipak moramo biti svjesni da niti jedno ljudsko biće nikada ne bi uspjelo osmisliti ovakav Božji ulazak u naš svijet.

Da se nas ljude pitalo sigurno bismo zamislili velebni Božji ulazak u naš svijet. Tu bi bili grandiozni setovi, tisuće ljudi, palače, trube i povorke koje bi video cijeli svijet! Sve bi bilo spremno za Njegov dolazak!

Pravi Božić nas zadržava svojom jednostavnosću. Ako razmislimo o tome koliko je to različito od bilo kojeg ljudskog standarda, ne možemo nego ostati zadržani. Čak i nekoliko detalja koji se blago podudaraju s našim predodžbama tako su podcijenjeni. Čini se da samo nekoliko skromnih duša čista srca to primjećuju.

Zatim slijedi siromaštvo i potpuno poniženje. Dolazi kao novo-rođenče. Da! Bog dolazi kao dijete! Ne samo da se Gospodin nije rodio u palači, kao što bi bilo očekivano. Rodio se u štali nedaleko od životinja; stvarno u štali, tamo dolje ispod

nekog svratišta, dok su iznad ljudi bili udobno smješteni.

Da, velika je to tajna. Zašto sve to? Zašto tako skriveno? Zašto tako skromno? Zašto dolazi tako jednostavno i neprimjetno? Zašto ta "tiha noć"? Jednom riječju to je poniznost.

Kako pobijediti ljudsku oholost i bahatost? Poniznošću! Tama ne može nadjačati tamu; samo svjetlost to može učiniti. Mržnja ne može pobijediti mržnju; samo ljubav to može učiniti. A oholost neće nadvladati oholost; samo poniznost to može učiniti.

Što ima s ovim oholost? Sve! Sotona je oholo rekao: "Neću služiti!" Adam i Eva neposlušni u svojoj oholosti Bogu kažu: "Ne, nećemo dozvoliti da nam se naređuje što ćemo činiti. Sami ćemo za sebe odlučivati što je dobro i zlo i nitko nam neće zapovjediti, pa ni Bog koji mi je dao sve." Ovo je oholost. I Bog će je poniziti. Rođen je u vrlo neznamnom mjestu, u velikoj neimaštini i siromaštvo. Prepoznaje Ga samo nekoliko "neznatnih" i nepoznatih mudraca.

Da, to je Božji put. Mi ljudi pokušavamo pobijediti vatrnu vatrom, nasilje većim nasiljem, mržnju većom mržnjom, kriminal većim kriminalom, a zločin donosi uvijek zločin i krug nasilja se neprekidno ponavlja. U nastojanju da pobijedimo svoje neprijatelje, postajemo sve sličniji njima i Zlo pobjeđuje bez obzira na to tko pobijedio. Bog pobjeđuje mržnju ljubavlju, tamu svjetлом, osvetu milosrđem a oholost poniznošću. Poniznost pobjeđuje oholost jer oholost redovito sama bezglavo upada u svoje vlastite zamke.

I tako ovog Božića Gospodin dolazi ponizno, tiho, gotovo neprimjetno. Njegove su metode krajnje nerazumljive današnjem oholom svijetu, kojim upravlja oholi čovjek.

Ali On se pojavljuje u svom zbujujućem paradoksu. Trebamo se moliti i pokajati da bismo Ga barem malo razumjeli.

Usred svega ovog paradoksa, gdje poniznost pobjeđuje oholost, dolazi blagoslov za one koji su dovoljno ponizni da ga čuju: *i na zemlji mir ljudima dobre volje* (Lk 2, 14). Iako su mnogi andeli to govorili samo je bilo nekoliko poniznih koji su željeli to čuti.

Zato ovog Božića, ako si dovoljno ponizan naći Isusa u skromnosti i neočekivanoj stvarnosti njegova rođenja, On ima dar za tebe, a to je mir i duševno ozdravljenje. Ali to je dar koji mogu prepoznati samo ponizni. To nije dar koji ćemo pronaći u oholosti vlastitog uspjeha i bogatstva. Ozdravljenje i punina milosti dolaze samo u poniznosti. *Oholost je otrov, a poniznost je lijek.*

Najveća ozdravljenja i najdublji izvori mira nisu došli iz vlastite snage, već iz naše slabosti, iz teških i bolnih trenutaka našeg života, iz onih trenutaka kada smo bili dovoljno ponizni da istinski zamolimo: „Bože pomozi mi!“

Ovog Božića Gospodin ulazi u našu bol. Nalazimo ga u siromaštvo, poniženju, pa čak i odbacivanju. Nalazi se na skromnom mjestu, spilji u koju se moramo sagnuti i kleknuti kako bismo došli do njega. Poniznost je nužna da bismo nadvladali našu oholost i bahatost. „Poniznost“ će spasiti svijet.

Onima koji su ponizni Bog pruža svoju ruku kako bi ih uzvisio i ozdravio. Na ovom poniznom mjestu, s poniznim Bogom dolazi i do našeg ozdravljenja.

Svim vjernicima, kao i svim ljudima dobre volje, od srca želim čestit i blagoslovjen Božić i sretnu Novu godinu.

■Dražen, biskup

Pred Božić 1944. godine mlađi župnik u Baderni vlč. Bulešić poslao je svojim župljanima pisanu poruku radosti, mira, Božje ljubavi – koju Betlehemsko Dijete donosi svima: „gospodarima“ obitelji, ženama, mladima, djeci, onima koji su daleko od kuće ili u zarobljeništvu... Bl. Miroslav želi potaknuti svoje župljane na važnost slavlja božićnih blagdana. Ovo će pismo bl. Miroslava izazvati veliku reakciju boljševika, o čemu će on progovoriti u božićnoj propovijedi.

Predragi moji župljani!

Koristim se pismom, da do svih dođem, da se sa svima porazgovorim. Nismo se odavno vidjeli, a sa svima se nisam niti upoznao. I to me žalosti.

Božić nam je na vratima. Blagdan veselja i radosti, blagdan unutarnjeg uživanja. Blagdan koji čini da mi postanemo opet maleni, da proživimo svoje prošle dane mladosti a i samog djetinjstva, kada smo se skupljali oko krila naše majke i od nje slušali lijepo Božićne pjesme, kada smo se zajedno sa njom molili pred jaslicama našim u kući ili u crkvi, kad smo se radosno spuštali u noć iz naših kuća i pjevajući svi zajedno mlado i staro, išli na polnoćnicu. Lijepo je čovjeku kad misli na svoje prošle dane, za kojima ga srce mori, jer tako zaboravlja sadašnji težak život, na tugu i nevolje, na poteškoće i jade, koje su označene na obrazima svih nas, malenih i velikih, starih i mladih. Povucimo se duhom u Betlehemsku štalicu, te slušajmo veselo pjevanje anđela: „Slava Bogu na visini i na zemlji mir ljudima dobre volje“. Kako lijepo zvoni u našim ušima riječ „Mir“. Svi ga želimo, svi ga žudimo,

Pastirsко писмо bl. Miroslava Bulešića župljanima Baderne za božićne blagdane

svi idemo za njim. A on će biti za nas kada mi budemo za Boga ljudi dobre volje, ljudi koji će se Bogu približiti, koji će Bogu služiti, njega ljubiti, a bližnjega svoga kao samog sebe. Tako će zavladati mir i red među tim jadnim čovječanstvom.

Tebe molim gospodaru i poglavaru obitelji, da budeš taj čovjek, koji se Boga boji, koji pošteno ravnaš svoj život, koji se ravnaš po dvjema zapovijedima naravi, koji upravlja dobro svoju obitelj, svjestan svojeg poglavarstva i svojih dužnosti prema ženi i djeci...

Ti, majko, budi na svojem stepenu, imaj srce goruće ljubavi do Boga, do svojeg muža, do svoje djece, do svoje kuće. Ljubav neka te veže sa mužem, plamen ljubavi neka gori uvijek u tvom srcu. Majko, a twoja djeca koju ti je predragi Bog darovao, ovise sa svim o tebi; jedino tebi. Po tebi bit će dobri ili zli, pošteni ili nepošteni, vjerni ili nevjerni, sveci ili razbojnici. Ti si uzor svojoj djeci u svakoj stvari i ti si od Boga postavljeno da brižno paziš na odgoj, na zdravlje za bolju budućnost svoje djece. Majko, majko srce mi se od žalosti kala kad čujem da ti zapuštaš svoju djecu, kad pred svojom djecom kuneš i proklinješ; kad kuneš ono to je najdraže tvome majčinskom srcu, kad braniš ili se ne brineš da tvoja djeca pohađaju crkvu, kad ne pustiš da slušaju svećenika, koji samo uči dobru svu djecu. Majko stavi jadnu ruku na prsa i pred Bogom se sjeti svojih dužnosti!

Moje misli lete sada dojadne mlađeži, koja ima toliko da prepati, da ispije najžuću čašu trpljenja, moje misli dopiru do jadnih zarobljenika, koji će u tuzi provesti božićne blagdane misleći na svoje prošle dane, na svoje drage, na svojeg oca na svoju žalosnu majku, koja će onaj dan s njim tugovati i gladovati da tako prati svojeg sina, na svoju jadnicu ženu, na svoju drahu djecu, na onog si malog sinčića koga bi on rado zagrlio i s njime zapjevalo božićne pjesme.

Ne mogu vas zaboraviti moji mili bolesnici, vas starci, koji biste ali ne možete, došli k svome svećeniku. A doći ću ja k vama, da vas vidim i da za vas od malog Isusa obilni blagoslov isprosim.

Djevojke, želim vas sive pune živevjere, sive dobrote, sive poslušnosti i poštovanja do svojih starijih, zaljubljene u onu čistoću, po kojoj postajemo slični anđelima.

A maleni će reći da sam ih zaboravio. Nije istina! Dragi moji maleni prijatelji, što ćete da vam kažem? Budite jako, ma jako pravi, poslušni, da se puno Bogu molite najprije za se, pak za oca i majku, pak za braću, pak za sve ljudе da svima dragi Isu dade svoj mir. Dodite na sv. misu, vidjet ćete lijepе jaslice pred kojima ćemo zapjevati. Šapnite svojoj majci i svome ocu da i oni dodu s vama da vas čuju, da i oni s vama dodu na sv. isповijed i pričest, da se i oni tako s Bogom pomire, da budu i oni pravi. To isto recite i bratu i sestri i svima u obitelji. Je li dobro tako?

Župljeni moji, na kraju sam. Oprostite da vam smetam. Božić me je prisilo, taj Božić koji je mir i radost, taj Božić koji nas spaja s nebom i međusobno. Vidjet ćemo se s mnogima prigodom blagoslova kuća. Želja je moja ne samo vidjeti vas, već i cuti vas, učiniti svojima vaše poteškoće, staviti malo lijeka na one teške vaše rane. Svećenik je zato, zato postaje vaš najbolji prijatelj, jer moć koja ga je postavila jest ljubav od Boga i od ljudi, za što on i danas živi. Dolazim da blagoslovim vaše kuće. Zato dolazim ne na posjet već vam donosim mir od Boga, dolazim kao svećenik. I vi primatete svećenika kao poslanika Božjega, jer je svećenik od samoga Boga izabran i za narod postavljen. Neka bude u kući sve spremno – kao po običaju.... Glededara svećeniku, nemojte si razbijati glavu. Dar je najmanja briga! Ja ne dolazim za nikakvu materijalu plaću, nego samo da vam donesem Božji blagoslov.

Prepoznati sebe u Božiću

Svakako nije najbolje rješenje kada se bilo kakvi izbori, pa tako i oni predsjednički, održavaju u predbožićno vrijeme. Jasno, razlog je za taj datum pragmatične naravi. Tada se mnogi hrvatski građani vraćaju kući iz inozemstva pa im je tako lakše pristupiti izborima. S druge strane, tijekom čitavoga vremena došašća, dakle u vrijeme koje je izravna priprava za događaj Božića, događa se predizborna promidžba, sučeljavanja kandidata, što svakako uvijek ne može proteći bez međusobnih optužbi, nadglasavanja, nesuvislih obećanja i svega onoga što jedna politička promidžba sa sobom donosi. Jednostavno rečeno, umjesto na pripravu za blagdan rođenja Božjega, misli nam neminovno lete nekamo drugamo, što itekako vjernicima otežava bavljenje samima sobom i svojim duhovnim životom.

„Ukradeni“ Božić?

Takvo stanje stvara dojam kao da je Božić neki vjerski blagdan koji nema nikakve veze s našim ovozemnim životom, kao da je pitanje tko će biti predsjednik ove zemlje samo i isključivo političko pitanje. Drugim riječima, kao da smo došašće i Božić „gurnuli“ u sakristije i crkve, dok se na trgovima, ulicama i u medijima odvija „neki drugi život“. Nekako me to podsjeća na vrijeme kada su se za Božić i ostale vjerske blagdane organizirali izleti i raznorazne manifestacija za djecu i odrasle s ciljem da im se onemogući doživjeti Božić kao istinski blagdan. Možemo si samo zamisliti kakve su osjećaje nosili u duši ljudi koji su, umjesto jaslica i božićnih misa, morali posjećivati spomenike iz NOB-a. Ili kako im je bilo kada nisu dostoјno u krugu obitelji mogli sjesti za blagdanski stol. Kao da im je netko „ukrao“ Božić. Eto, tako nešto, iako ne u tako dramatičnu razmjeru, moglo bi se dogoditi u dušama mnogih vjernika. Teško je u došašću govoriti ljudima o potrebi oprštanja, tolerancije, razmišljanja nad smisлом vlastita života, o potrebi susreta s bližnjim i onda kada je

susret opterećen nerazumijevanjem i različitim svjetonazorima, kada na trgovima i ulicama svjedočimo političkim nadmudrivanjima i katkada omalovažavanjima suparnika u političkoj promidžbi.

Učiti iz Božića

Naravno da Božić nije samo nekakav intiman blagdan kada bi trebalo sve utihnuti, a na površini ostati samo ljudska intima, bilo individualna ili društvena. Božić je prepun poruka, kako pojedincu, tako i društvenoj zbilji. No, sigurno je da božićni događaj ne trpi omalovažavanja, ocrnjivanje protivnika, lažnu samohvalu. Božić je pun poruka istinskoga humanizma. Nema u Božiću mjesta osvetoljubivosti, mržnji, omalovažavanju bilo koga. Zar se Isus nije mogao „osvetiti“ gostoničaru zbog njegove negostoljubivosti? Zar nije na betlehemskoj štali mogao učiniti da onđe osvane transparent kako je upravo on ono najbolje što svijet može iznjedriti? Zar nije kasnije imao moć kazniti one koji se s njim i njegovim naukom nisu slagali? Ako je htio da sve to bude drugačije, zacijelo je htio time nama nešto poručiti. Valjda je i sv. Franjo Asiški, koji je prvi postavio i osmislio jaslice, dobro znao kako božićna poruka ima dalekosežne posljedice, kako za svakog pojedinog čovjeka, tako i za čovječanstvo u cjelini. Bilo bi prekrasno kada bi hrvatski predsjednički kandidati pokazali barem minimalnoga sluha za takve božićne poruke.

Humanost Božića

Sve što se događalo oko Božića prije dvaju tisućljeća, tipično je i za Boga i za čovjeka. Duboki je humanizam tu na djelu, nikakva bučna politika. Humanost Boga u odnosu na čovjeka jer se rodio kako bi doživio sva iskustva s kojima se čovjek susreće, ali i humanost najobičnijih ljudi, pastira, prema onima koji su najpotrebniji, a to je u onom trenutku bio Bog-čovjek kao nemoćno dijete u štali. Eto zašto i mi danas, tijekom došašća i Božića, osjećamo potrebu biti jedni

prema drugima donekle humaniji nego što smo to inače. Iz dubine svoga bića izvlačimo onu dobrotu koju inače imamo i osjećamo, ali često tijekom godine ostaje pritajena, bez obzira pokazujemo li to na velikim humanitarnim manifestacijama ili osobnim i nevidljivim djelovanjem. Čovjek se kada stoji pred jaslicama, jednostavno može poistovjetiti sa svim likovima koje onđe vidi. Koja se majka neće poistovjetiti s Marijom koja ima roditi, a nitko je ne prima u kuću? Ili s Josipom koji o svemu brine, a još mu nije jasno kako se sve to moglo dogoditi? Ili s pastirima koji ostavljaju svoja stada na milost i nemilost kradljivcima i grabežljivcima i hitaju u štalu kako bi bili pri ruci potrebitima? Ili pak s gostoničarem koji, poput modernih tajkuna, više brine o svojem profitu nego o ljudskim elementarnim potrebama? Svi smo mi zapravo u tim jaslicama. Svi se prepoznajemo u božićnim događanjima. Trebamo samo malo bolje otvoriti oči i srce. To nije uvijek lako, pogotovo kada oko božićnih jaslica ne vlada tišina nego borba za moć i čast. No, istinski vjernik pronaći će uvijek trenutak kada će se znati „staviti na mjesto i u ulogu“ Marije, Josipa, pastira. Možda će netko sebe prepoznati i u liku negostoljubiva gostoničara. I to nije loše. I to je znak da je Božić prepoznat kao blagdan ljudskosti.

To želim svim čitateljima Ladonje i želim svima blagoslovjen Božić!

Apostolski nuncij mons. Lingua na proslavi sv. Maura u Poreču

Svetkovina sv. Maura, zaštitnika Porečke biskupije i grada Poreča, proslavljena je u četvrtak, 21. studenoga 2019., svečanim misnim slavlјem koje je u porečkoj katedrali predvodio apostolski nuncij u RH nadbiskup mons. Giorgio Lingua kojem je to bio prvi posjet Porečkoj i Pulskoj biskupiji od preuzimanja službe nuncija u Hrvatskoj.

Koncelebrirali su riječki nadbiskup i metropolit mons. Ivan Devčić, krčki biskup mons. Ivica Petanjak, gospičko-senjski biskup mons. Zdenko Križić, porečki i pulski biskup u miru mons. Ivan Milovan te domaćin, porečki i pulski ordinarij koji je na početku uputio prigodne pozdrave. Misi je naznačio gradonačelnik Poreča Loris Peršurić sa suradnicima, zamjenica župana, predstavnici policije, vatrogasaca i drugih službi te institucija.

Mons. Lingua je, osvrćući se na dnevna čitanja, spomenuo primjer gorljive dosljednosti, pobožnosti i hrabrosti u vojevanju za zakon Matatije iz Knjige o Makabejcima, i po cijenu primjene sile. Isus u Evanelđiju govori o uništenju Jeruzalema koje će se dogoditi 40 godina kasnije, podsjetio je nadbiskup. Jeruzalem je razoren jer nije prepoznao trenutak Božjeg pohodenja i nije se obratio. Naglasio je Isusove suze, Isus je zaplakao nad Jeruzalemom. On, iako je mogao, nije djelovao koristeći silu kao Matatija, no on to nije učinio, njegove suze otkrivaju njegovu ljubav prema Jeruzalemu, suze govore da on ne želi upotrijebiti silu, nasilje. On zna da nasilje rađa novo nasilje. Matatija je upotrijebio mač kako bi zaustavio otpadništvo u svome gradu, a Isus je upotrijebio križ. Tu je razlika, to je novost koju je Isus donio. Isus ne nameće vjeru, on daruje svoj život. Isusove suze odraz su poštovanja ljudske slobode. On je došao dati primjer, a ne nametnuti dogmu. Vjera se ne nameće, ona je dar svakome čovjeku. Teško je vjerovati, teško je razmišljati poput Isusa, dijeliti njegov mentalitet, mi i dalje lakše razmišljamo kao Matatija. I dalje mislimo da se problemi rješavaju silom i ne vjerujemo

u otkupiteljsku vrijednost patnje. Isus svojim suzama traži da promijenimo svoj mentalitet. Da nas spasi, Isus žrtvuje samoga sebe. U njegovim suzama nalazimo poziv na nenasilnu revoluciju. Ipak, i mi koji želimo biti njegovi najbolji učenici, teško vjerujemo njegovim postupcima i teško slijedimo njegov primjer. Teško prihvaćamo ako nas netko udari po desnom obrazu da mu moramo ponuditi i drugi. Teško nam je vjerovati da će krotki baštiniti zemlju, da su blaženi milosrdni, da je potrebno uvijek oprostiti, da se i neprijatelji moraju ljubiti i da moramo činiti dobro onima koji nas mrze. Ne možemo vjerovati da su blaženi siromasi duhom, da je blaženje davati nego primati, da moramo postati kao djeca, da će posljednji biti prvi. Teško je vjerovati da je Isus došao radi grešnika, a ne radi pravednika, da je patnja put do slave, da je Božja osveta oprštanje. Teško je prihvatići Isusov mentalitet, misliti i djelovati poput njega, ali to je mentalitet pravoga kršćanina. To je mentalitet svetca kojega danas slavimo, sv. Maura, napomenuo je propovjednik.

Govoreći o sv. Mauru, nadbiskup je istaknuo da je mučenik onaj koji naviše sliči Isusu, on daruje svoj život i proljeva svoju krv, i ta krv postaje sjeme novih kršćana.

Predslavitelj se nadalje osvrnuo na životopis sv. Maura, porečkoga biskupa. Naglasio je da ni za vrijeme progona cara Dioklecijana nije napustio svoje stado, ali nije uzeo ni mač kojim bi izazvao pobunu, već je darovao samoga sebe, kao Isus. Žrtvovao je svoj život. U vrijeme najžešćih se progona kršćanstvo širilo jer ono što mijenja mentalitet, jest smjerno i dosljedno svjedočenje. Ono što nas privlači i potiče na obraćenje, jest primjer života. Poput Isusa koji je plakao nad Jeruzalemom, i sv. Mauro je plakao s kršćanima Istre. Osim duboka poštovanja prema našoj slobodi Isusove suze izražavaju nježnost prema ljudskim patnjama, njegovo suosjećanje s našim bolima. Samo kada je Krist plakao i bio u stanju plakati, razumije naše drame, citirao je nadbiskup papu Franju, jer određene se stvarnosti vide samo očima pročišćenim suzama. Tko ne zna plakati, nije dobar kršćanin, jer samo tko je plakao, može razumjeti bol i utješiti bližnjega.

Molimo svetoga Maura da nas nauči plakati, ganuti se, sažaliti, podijeliti bol usamljenih. Često gdje ne stižu riječi, dopiru suze. Molimo zagovor sv. Maura za sve one koji danas plaču, da se njihova bol, po susretu s Uskrslim, pretvori u radost.

Po završetku mise održana je procesija s relikvijama sv. Maura, no zbog lošega vremena, pronijete su samo atrijem Katedrale.

G. Krizman

Ustoličenje novih kanonika i dodjela Biskupijskih priznanja

Svečano večernje misno slavlje o svetkovini sv. Maura, zaštitnika Porečke biskupije i grada Poreča, predvodio je porečki i pulski ordinarij mons. dr. Dražen Kutleša. Na toj se misi uobičajeno svake godine dodjeljuju biskupijska priznanja zaslужnim vjernicima laicima. Ove je godine nagrađeno devet vrijednih župljana. Biskup je tom prigodom ujedno uveo u službu nove kanonike, 5 svećenika Porečke i Puliske biskupije.

Novi su kanonici porečkoga Stolnog kaptola sv. Maura biskupa mons. Sergije Jelenić i preč. Milan Zgrablić, a novi su kanonici pulskoga Stolnog kaptola sv. Tome apostola preč. Atilje Krajcar, preč. Ante Žufić i mons. Vilim Grbac.

U prigodnoj je homiliji Biskup istaknuo da svetkovina sv. Maura, spomen na toga velikog Božjeg ugodnika, stavlja vjernicima na srce tri stvari, tri odlike kršćanskoga života. Kršćani, po uzoru na svetce i mučenike, trebaju zanijekati sebe, prepustiti se Isusu Kristu i staviti njega u središte svojega života. Isus nas poziva da prihvatimo i nosimo svoj križ, pa i ako padnemo, da se poput Isusa, uz njegovu pomoć, podignemo. Treća je poruka svetkovine sv. Maura, nastavio je Biskup, da slijedimo Isusa, da slijedimo primjer koji nam on daje.

Obraćajući se ovogodišnjim dobitnicima Biskupijskih priznanja, zahvalio im je na njihovu nesebičnu davanju, na njihovu doprinosu, primjerom i životom, rastu Crkve u Istri. Istaknuo je važnost njihova primjera drugima u župnim zajednicama.

Pozdravljajući zbor pulskih i porečkih kanonika, naglasio je da su oni na poseban način zaduženi za brigu oko katedrale, za moljenje časoslova, i da imaju druge obveze u svezi s djelatnostima kaptola koje su postojale u povijesti. I oni svojim

životom i primjerom trebaju biti oni koji će svećenicima, osobito mlađima, i vjernicima općenito, svjedočiti svojim životom. Pozvani su slijediti Isusa Krista na jedan specifičan način, kao svećenici koji žive uzoran život, rekao je Ordinarij.

Zaključio je pozivom okupljenima na molitvu za nova duhovna zvanja jer, istaknuo je, preporod dolazi iz duhovnoga, a ne iz materijalnog, ako imamo dobre svećenike, tada ćemo imati dobre vjernike i dobro društvo, i sve ono za čime čeznemo.

Nakon homilije uslijedilo je uvođenje u službu novih kanonika. Nakon isповijesti vjere i obećanja vjernosti Biskup je svakome osobno uručio izvanska obilježja službe kanonika: oplećak (močetu) i kanonički križ. Preč. Žufić, preč. Krajcar te mons. Grbac, kao kanonici pulskoga Stolnog kaptola sv. Tome, primili su križ s likom Blažene Djevice Marije i sv. Tome, apostola, a mons. Jelenić i preč. Zgrablić, kao kanonici porečkoga Stolnog kaptola sv. Maura, primili su križ s likom Blažene Djevice Marije i sv. Maura, biskupa. Obred ustoličenja kanonika završen je bla-

goslovnom molitvom, nakon čega su kanonici zauzeli svoje mjesto u prezbiteriju. Ovim ustoličenjima ta dva istarska kaptola ponovno imaju po šest članova.

Na kraju je Biskup osobno uručio Biskupijska priznanja vjernicima koje su za to predložili njihovi župnici, uz pristanak dekana. Antica Ligović iz župe Gradina, Cecilija Grbac iz župe Lanišće, Marija Cvitić iz župe Rovinjsko Selo i Bogomir Vuković primili su priznanja za dugogodišnje pomaganje u crkvi i pomoć svećenicima. Gracijela Čekada iz župe Rabac nagrađena je za dugogodišnji karitativni rad. Anastazija Labinjan iz župe Materada nagrađena je za dugogodišnje služenje u crkvi kao sakristanka i brigu za uređenje crkve. Oliver Štifanić iz župe Stari Pazin priznanje je dobio za svesrdnu pomoć svećenicima, osobito kod obnova u župi. Ante Čolić iz Vodnjana priznanje je dobio za pomoć svećenicima i čitanje u crkvi. Erminija Erijavac priznanje je dobila za dugogodišnje pomaganje u crkvi.

Misno je slavlje zaključeno blagoslovom s relikvijama sv. Maura.

„Crkva priprema ljudi za borbu protiv duhovnoga zla u svijetu“

Porečki i pulski ordinarij mons. dr. Dražen Kutleša u subotu, 23. studenoga 2019., u pulskoj je katedrali Uznesenja Marijina predvodio svečano misno slavlje i obred ređenja đakona.

Zaređeni su Graziano Di Crescenzo, Leonard Škec i Wojciech Wlazlo koji su formaciju stekli u pulskom Biskupijskom misijskom sjemeništu „Redemptoris Mater“. Koncelebrirali su generalni vikar, kanonik pulskoga Stolnog kaptola sv. Tome, apostola, mons. Vilim Grbac, rektor pulskoga sjemeništa preč. Piergiorgio De Angelis te četrdesetak svećenika iz prezbiterija Porečke i Pulsko-biskupije te drugih biskupija. Osim vjernika iz mjesne dijeceze ređenju su nazočili rodbina i prijatelji ređenika iz Biskupije Teramo – Atri, Zadarske nadbiskupije te Varšavsko-nadbiskupije.

Biskup je u prigodnoj homiliji, tumačeći poruke netom pročitanih misnih čitanja, istaknuo nekoliko temeljnih poruka koje nam ona upućuju. Govoreći o ulomku iz Knjige Izlaska ukratko je kontekstualizirao napad Amalećana na Izraelce. Kušnja je to koja će pokazati čvrstu vjeru izraelskoga naroda. U tome događaju nalazimo za naš život danas jednu veliku pouku o duhovnoj borbi, istaknuo je mons. Kutleša. Dok izvanske borbe možemo prepoznati, duhovne borbe

teže prepoznajemo. Demoni i sotone napadaju nas, na to trebamo biti spremni, a najbolji je način suzbijanja tih napada čistoća, imati čisto srce i dušu. Duhovna borba traje cijelog života, mi moramo biti borci i prihvatići da Crkva priprema ljudi za borbu upravo protiv duhovnoga zla u svijetu. Upravo poput Izraelaca, koji su unatoč mrmljanju i svađi to nadišli i krenuli prema brdu Sinaj, i mi moramo biti oni koji se bore i koji će pobijediti u borbi protiv zla. To nam čitanje donosi i veliku pouku o duhovnoj suradnji, rekao je Biskup. Mojsije moli, a Jošua se sa svojim ljudima bori protiv Amalećana. Mi trebamo biti ljudi koji će moliti jedni za druge, nekada ćemo biti borci koji se bore protiv zla, a nekada će se drugi za nas moliti. U toj suradnji trebamo znati odgajati ljude koji će se boriti protiv zla. Mojsije nam je u tome primjer, poučava svoje suradnike koji onda izvršavaju Božju Riječ. I mi smo pozvani slušati svoje poglavare, koji znaju više od nas. Nadalje, podsjetio je Biskup, Mojsije uči narod vrijednosti molitve, odlazi na brdo da pokaže kako se moli i što je molitva. Tako i svećenici trebaju činiti u svojim zajednicama. Svećenici trebaju biti upoznati s potrebama svoga naroda. Govoreći o duhovnoj moći, spominjući primjer Mojsija, propovjednik je istaknuo važnost ustrajnosti, nije dovoljna dobra nakana, važno je djelovati, volja i htijenje ne znače ništa ako čovjek to ne izvrši. Biskup je nadalje naglasio, također koristeći Mojsijev primjer, važnost okupljanja dobrih suradnika. Najbolji način da nam Gospodin pomogne u slabostima jest molitva, nastavio je propovjednik. Samo molitvom za sebe i svoje bližnje možemo biti uspješni u duhovnoj borbi. Još jedna velika pouka koju vidimo iz Mojsijeva primjera jest da nam on ostavlja duhovno

sjećanje, ostavlja nam pisma koja trebamo proučavati, oltar koji nas poziva na liturgiju te molitvu kojom ulazimo u dijalog s Bogom.

No, najbitnija duhovna poruka za sve, danas posebno za ove nove đakone, može se sažeti u nekoliko važnih stvari. Pozvani smo biti ponizni, svjesni da nam Bog pomaže i da ništa ne možemo ostvariti bez braće. Trebamo biti svjesni da smo mi svećenici odgovorni za narod. Trebamo čitati znakove vremena i podržavati narod u duhovnome smislu. Za to ostvariti svećenici trebaju biti uzor, živjeti kršćanskim životom, sukladno pravilima svećeničkoga staleža. Ako tako ne budeš živio, nećeš imati autoritet i ljudi te neće slušati. Zato znaj biti čovjek koji će biti svjestan da tvoji čini utječu na tvoj narod i na one ljude koje ti je Bog povjerio, istaknuo je Biskup obraćajući se ređenicima. „Sada je na vama red“, rekao je novim đakonima, „Mojsije i prethodne generacije prošli su, sada vi trebate uzeti barjak i nositi ga uime Jošue svih koje smo spomenuli u današnjoj homiliji.

Da bi vjernik mogao izvršiti svoju misiju, važne su tri stvari: Bog, tvoja duša i trenutak. Bog je u svakome trenutku s tobom, uvijek možeš krenuti i nemoj nikada odgađati i tražiti velike stvari, što trebaš, čini odmah, jer ako mi ne djelujemo, djeluju drugi“, rekao je Biskup.

Na kraju je sve okupljene pozvao na molitvu za svećenike, da budu dobri svećenici koji će biti uzor, koji će znati dizati žrtvenike i stjegove, koji će znati dizati ruke prema nebesima i koji će biti blagoslov svojim zajednicama. Misu ređenja pjevanjem su uzveličali naizmjence katedralni župni zbor i kantori neokatekumenskog puta.

G. Krizman

U srcu ljubavi

Sveta obitelj nije Sveti Trojstvo, ali u svom srcu ima jednaku dinamiku – a to je ljubav. Pogled u srce Svetе obitelji, pogled je u srce ljubavi, i njega nam nude biblijski tekstovi. Ne otkrivaju nam puno o svakidašnjem životu Svetе obitelji: iz te tištine čitamo da je obiteljski život Marije, Josipa i Isusa bio običan, redovan, uobičajen život svake obitelji onoga vremena, između rada, molitve u obitelji, sinagogi i hramu, u međusobnoj posvećenosti.

Svetu obitelj zovemo svetom jer ima poseban odnos s Bogom: u njenu se okrilju rađa Isus, Božji sin, i raste kao dijete poslušno svojim roditeljima (Luka 2,51). Ali poseban odnos s Bogom, sa svetošću, u Svetoj obitelji ne počinje s Isusom. Likovi Marije i Josipa, iako prikazani jednostavnim riječima, pokazuju koliko je velika njihova mala svakidašnja vjera. Kod Josipa ona se očituje u pravednosti (Matej 1,19): to znači da je Josip bio čovjek koji je u svemu tražio Božju volju. Nije se povodio za interesima, ambicijama, ljudskim govorkanjima, čak ni za pukim slovom Božjega Zakanona, već traži dubok smisao Božje riječi i zapovijedi. O Marijinoj vjeri čitamo u njenoj otvorenosti Božjoj riječi, kad joj andeo naviješta začeće Božjega sina, a ona jednostavno vjeruje i dopušta da se u njenu životu odvija sve po Božjoj riječi. I Josip i Marija pokazuju poslušnost Bogu, u središte svojega života postavljaju Boga, a on im povjerava samoga sebe, svojega svetog Sina.

Pred otajstvom novorođenoga Isusa, Marija i Josip opet su okrenuti Bogu: prepoznaju svetost života od samoga trenutka začeća te pokažuju Bogu da život Njemu pripada. Zato prikazuju Isusa u Hramu osam dana nakon rođenja jer dijete je Božji sin, a ne njihovo vlasništvo. Poseban odnos Svetе obitelji s Bogom čini jednostavna vjera, koja se našla pred jedinstvenim zadatkom: roditi i podignuti Božjega sina, Kralja Nebeskog. Taj su nepojmljiv zadatak Josip i Marija mogli izvršiti samo oslanjajući se na Božju volju. U predanju Božjoj volji mogli su prihvatići ono što ne razumiju: začeće po Duhu Svetomu. Dok im je život visio o koncu zbog Herodovih ubilačkih namjera, sigurnost da će sve biti dobro, mogla je doći samo iz povjerenja u Božju providnost. A odnos prema Isusu? Isusov put, od rane mladosti usmjeren na Boga, u njihovim je očima gledan s poštovanjem, kao put prema svetosti. Luka će na više mjesta u svom Evandelju istaknuti kako Marija u svome srcu čuva sve događaje (Luka 2,51), čak i kada ih ne razumije. No, njen se odnos prema Bogu, prema Isusu, ne mijenja bez obzira na razumijevanje – ona i Josip posvećeno njeguju dijete, kao normalni ljudi.

Marija i Josip bili su dobri roditelji, sveti roditelji zato jer su i prije nego su postali roditelji, predali svoj život Bogu u ruke. Čin predanja unio je jasnoću u njihove živote: Bog je na prvom mjestu, i samo Bog.

Sveta obitelj čuva veliko otajstvo u malim stvarima, zato je uzor svakom čovjeku, svakoj obitelji i zajednici. Od njih učimo o finim granicama međusobnoga poštivanja, koje nikada ne prelazi u posesivnost. Prepuštanje Božjoj volji nije bilo važno samo zbog svetoga odgoja malog Isusa. Otvorenost Božjoj volji ključ je skladnih međuljudskih odnosa u svakom ambijentu, svakoj obitelji.

Naime, nesklad među ljudima ponekad se stvara zbog sukoba vizija, nejasnoće životnih puteva, zbog posesivnosti, zbog ambicija koje se rađaju u trenutku kad čovjek umjesto Božje volje, na prvo mjesto stavlja svoju volju. Tada se postavlja kao apsolutni gospodar svojega života i samo čeka pravu prigodu da pokaže kako vlada i tuđim životom. Takav egoizam, primat vlastite volje, rađa se u trenutku kad čovjek zaboravi da je život svet, dar Boga svetoga. Kad čovjek zagospodari svojim i tuđim životima, počinje o njima i odlučivati, u malim i velikim stvarima, pa si umisli da može odlučiti i o početku i o kraju tuđega života. Tamo gdje nestaje svijest o svetosti, tamo prestaje i život.

Zato učimo od Svetе obitelji: Marija i Josip prikazuju Isusa u Hramu, posvećuju njegov život Bogu i tu posvećenost svakodnevno žive u teškoćama života. Iz usmjerenosti na Boga rađaju se međusobno poštivanje i ljubav jer ponirući u Božje otajstvo, ostaju svjesni da je i čovjek tajna, koju treba samo voljeti.

Sjećanje na Vukovar i Škabrnju

PULA

Unedavno otvorenoj istarskoj vojarni "Hrvatski branitelji Istre" djeLATnici Policijske uprave istarske i pripadnici Hrvatske vojske i Obalne straže odali su u ponedjeljak, 18. studenoga počast svim civilnim žrtvama i hrvatskim braniteljima koji su stradali u Vukovaru i Škrabrnji.

Sviće za sve stradale ispred spomen-obilježja četvorici pirotehničara, koji su poginuli prilikom razminiravanja Zračne luke Pula u Domovinskom ratu 1992. godine, zapalili su načelnik Sektora policije Mladen Blašković, zapovjednik Središta za besposadne zrakoplovne sustave bojnik Zvonimir Mravunac i zapovjednik 2. divizijuna Obalne straže kapetan bojnoga broda Vlado Zoko.

Nakon minute šutnje u spomen na sve one koji su položili svoje živote na oltar Domovine, policijski kapelan Policijske kapelaniye blaženoga Miroslava Bulešića preč. mr. Ilija Jakovljević izrekao je prigodnu molitvu.

„Na početku ovoga radnog dana želimo zastati u molitvi i šutnji kako bismo odali počast svim žrtvama grada Vukovara, Podunavlja, Škabrnje i cijele nam Domovine. Vidjeli smo što ljudska zloča i grijeh mogu učiniti. Ovaj naš susret nije susret osuđivanja, već molitve i praštanja. Kako nas tome uči naš zaštitnik bl. Miroslav Bulešić: 'Moja osveta je oprost!' Neka ovi dani budu dani molitve, dani iskazivanja poštovanja prema našim pokojnjima te dani

praštanja onima koji su se ogriješili o čovjeku i domovinu“, rekao je preč. Jakovljević te istaknuo kako trebamo biti zahvalni Bogu za slobodu koju danas uživamo, za naše hrvatske branitelje i sve nevine žrtve Domovinskoga rata, bez obzira na njihovu nacionalnost i vjeroispovijest. Zaključio je porukom kako žrtva Vukovara i Škrabrnje ne smije nikada biti zaboravljena.

G. Krizman

Obilježavanje 28. obljetnice pada Vukovara i tragičnih događaja koji su nakon toga uslijedili u Puli organizirala je HIVIDR-a pod gesлом „I u mom gradu svijetli Vukovar“.

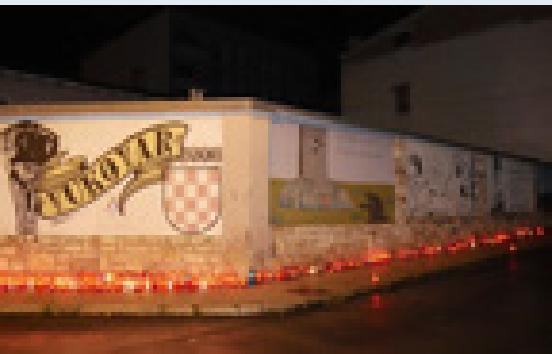
U pulskoj koloni sjećanja i ove je godine duž Vukovarske ulice krenuo velik broj Puljana, među kojima su bili predstavnici Grada Pule, Istarske županije te predstavnici udruga proizišlih iz Domovinskoga rata. Nakon mimohoda, za sve stradale, ubijene i poginule hrvatske branitelje i nevine žrtve služena je misa u crkvi sv. Antuna. Misu je predvodio policijski kapelan Policijske kapelaniye blaženoga Miroslava Bulešića preč. mr. Ilija Jakovljević.

„U ovaj sat naš grad Pula i ova samostanska zajednica, s hrvatskim braniteljima i nama hodočasnicima želi se pokloniti žrtvi grada Vukovara i Škabrnje“, rekao je predvoditelj na početku prigodne homilije. Večeras smo došli moliti za pokojnu našu braću i sestre koji nevini podniješe žrtvu za *krst časni i slobodu zlatnu*. Mi vjernici, s golgote Vukovara i Škabrnje, i drugih mesta, podižemo pogled prema uskrsnom Kristu, koji je bio nevino osuđen, bičevan, razapet te umro na križu, ali treći dan uskrsnuo od mrtvih. Mi u vjeri uskrsnuća i danas ovdje molimo za one koji su stradali u Vukovaru i Škabrnji. Ovaj naš susret jest susret u vjeri, da molimo i praštamo. Bez oprosta nema iskrene molitve. Naš je bl. Miroslav Bulešić

rekao: 'Moja osveta je oprost!' Sve vas, draga braćo i sestre, sudionike ovoga slavlja, pozivam da molimo zagovor bl. Miroslava da možemo oprostiti svima onima koji su nas povrijedili. Molimo da Vukovar i Škabrnja oproste svima onima koji su im ubila oca, majku, dijete, supružnika, roditelje. Da bismo to mogli postići, potrebna nam je vjera, kako smo čuli u današnjem Evandelju. Nemogućnost oprosta čovjeka iznutra razdire i po drugi put ubija. Nama danas ne treba novo ubojstvo, samoubojstvo; nama danas treba da naše gradove izgrađujemo na novim vrednotama koje poštuju dostojanstvo drugoga i različitog.

Bl. Miroslav piše kolegi svećeniku: 'Spasenje čovječanstva možda ovisi o nama. Između žalosnog, tužnog, krvlju natopljenog naroda mi moramo biti dobri Samaritanci, koji tješimo, liječimo, pridižemo, zavijamo svaku ranu u bijeli omot ljubavi, jer mržnja uzrokuje krvarenje, a ljubav zaceljuje rane. Ljubavi, ljubavi treba danas u nama, da je možemo širiti riječju a osobito djelo.' Potrebno nam je svima ljubavi da zaliječimo rane prošlosti, da s puno poštovanja i ljubavi obilježavamo ove dane 'zavijajući svaku ranu u bijeli omot ljubavi'. Zato vas sve molim: nemojmo otvarati nove rane, nemojmo rane hrvatskih majki koje su izgubile svoje muževe, djecu obezvrijedivati ili još više produbljivati. Molim vas, vas političare, medije, nas Kristove vjernike – Crkvu, da svaku ranjenu dušu prihvativimo, da svakoj ranjenoj duši donešemo uskrsno svjetlo, da svaka ranjena duša nađe u boli i tami smisao svoga postojanja i osjeti tračak svjetlosti preko nas.

Neka ova misna žrtva bude za duše pokojnih i duhovna snaga svima onima koji u svom životu nose ožiljke rata, mržnje i boli. Molimo uskrsloga Krista da naši Vukovar i Škabrnja dožive istinski suživot,

građen na temeljima pravde i mira. Nemojmo mi sa strane dijeliti pravdu Vukovaru i nametati ono što ne može doprinijeti suživotu grada. Molimo za naš grad Vukovar; molimo za sve one koji su počinili zlo da se pokaju, da traže oprost te da svojim ponašanjem ne vrijedaju svoje žrtve. Vukovar treba novi sustav vrednota. Vukovar se ne možemo graditi na onim vrijednostima koje su dovele do rata i mržnje. To nam svima mora biti jasno. Novi Vukovar svoj identitet gradi na žrtvi svoga naroda i svoju budućnost gleda u svjetlu uskrsne vjere. Bez poštivanja žrtve, nema suživota. Dok se svaki stanovnik Vukovara ne pokloni na Ovčari, nema u tom gradu suživota. Molimo za istinsku pomirbu u gradu Vukovaru.

Bože, daj svima nama duha poniznosti i oprosta. Molimo te za našu pokojnu braću i sestre, molimo te za svaku ranjenu dušu, da je prosvijetliš darom vjere, da može unatoč poteškoćama i križevima ići naprijed, gradeći bolju budućnost“, zaključio je preč. mr. Jakovljević.

G. Krizman

STARI PAZIN

Sjećanje i molitvu za žrtvu Vukovara treću godinu zaredom organizirali su Bratovština „Hrvatska Istra“ i Župa sv. Jurja, mučenika, na Starom Pazinu.

Svake se godine početkom jeseni, a osobito u mjesecu studenom u našem hrvatskom narodu osjeća posebna sjeta, praćena sjećanjem na sve žrtve Domovinskoga rata, a osobito one u Vukovaru. Posljednje

tri godine u crkvi sv. Jurja na Starom Pazinu održava se sv. misa povodom spomena na žrtvu Vukovara, za sve poginule hrvatske branitelje i civile pa je tako bilo i ovoga 16. studenog 2019., uoči 18. 11., spomendana stradanja Vukovara 1991. Sjećanje na žrtvu Vukovara organizira Bratovština „Hrvatska Istra“ i Župa sv. Jurja, mučenika, na Starom Pazinu. Predslavitelj i župnik Željko Zec u prigodnoj se propovijedi dotakao teme odlaska s ovoga svijeta koji nam je svima neminovnost. Svima nam je jednom doći pred sudište Božje. Ovisi kako i kada dolazi taj kraj.

U kojim okolnostima napuštam ovaj svijet? Jesu li pali branitelji na to bili spremni? S kojim su se grčem u duši oprاشtali od života? Jesu li očekivali tako nagli odlazak? Sve su to pitanja koja ostaju pred nama. Zato smo mi koji živimo u slobodnoj Hrvatskoj, za koju su oni dali svoje živote, dužni za njih moliti, slaviti mise i sjećati ih se, zaključio je vlč. Zec. Svakako treba napomenuti da su borbe u Vukovaru bile žestoke, a broj branitelja i okupatora neravnopravan. Zapravo, cijeli se Domovinski rat vodio u jednom nesrazmjeru što se tiče naoružanja i brojnosti vojnika. Ali jedno je neupitno: kad se svoje braći, i to s krunicom oko vrata, kad se računa na pomoć Božju, onda je snaga ogromna. Nema te sile mržnje i zla koji mogu slomiti takvo junačko srce, kad je cijela Hrvatska disala kao jedan. Po svoj ljudskoj logici, uspoređujući njihovo naoružanje, mi nismo imali nikakve šanse, ali Bog, kao i uvijek, ima zadnju riječ. Nakon sv. mise s upaljenim svjećama uputili smo se u atrij crkve i tu ih uz molitve odrješenja položili, da njihov plamen razgoni tamu noći, da se diže visoko prema nebu gdje počivaju duše naših branitelja. Gledajući u tišini ta treperava svjetla koja su prkosila kiši i vjetru, kao da su spajala nas, još putujuće hodočasnike, s onima koji su došli na cilj. Razišli smo se u tišini, a u mislima mi se pojavio poznati stih: „Navik

on živi ki zgine pošteno!“ Počivali u miru!

Mirjana Ferenčić

LABIN

U crkvi sv. Franje u Podlabinu svečanom svetom misom 18. studenoga obilježen je Dan sjećanja na žrtvu Vukovara. Koncelebranti s predvoditeljem slavlja vlč. Mirkom Vukšićem u procesiji su krenuli prema spomen-ploči, koja je postavljena na pročelju crkve, u spomen na žrtvu Vukovara i u spomen svim stradalnicima Domovinskoga rata. Domaći župnik vlč. Blaž Bošnjaković predmolio je molitvu za sve stradale koji su dali svoje živote za Domovinu, kao i za sve one koji su sudjelovali u stvaranju slobodne Hrvatske. Procesijom, u kojoj su sudjelovali branitelji iz Labina i Marčane, ušlo se u crkvu i nastavilo se slaviti Boga Euharistijom. Predvoditelj slavlja u homiliji je naglasio kako trebamo dati poštovanje svim žrtvama rata, ali svi smo i danas pozvani na izgradnje i stvaranje boljih uvjeta za život u krvavo stečenoj domovini. Bog nam je dao domovinu, moramo toga biti svjesni i zahvalni, kao što se sloboda stekla krunicom oko vrata, i danas nam je, možda više no ikada, potrebna

molitva. Nakon sv. mise branitelj Ante Augustinović zahvalio je prije svega Bogu, kao i prisutnima koji su došli odati počast svim žrtvama Domovinskoga rata slavljenjem Euharistije te pozvao na druženje koje se nastavilo u Domu branitelja.

LB

SMOTRA ZBOROVA POREČKE I PULSKE BISKUPIJE 2019.

Unedjelju, 24. studenoga, smotrom zborova Pazinsko-dekanata u Tinjanu, završen je 25. ciklus dekanatskih smotri crkvenih zborova Porečke i Pulske biskupije, u organizaciji dijecezanskog Vijeća za liturgiju i crkvenu glazbu.

Smotrama od samoga početka koordinira vlc. Rudi Koraca, koji je ove godine na svim smotramama, na početku, osim promišljanja o sv. Ceciliji izrekao i kratak osvrt na tih dva i pol desetljeća okupljanja zborova. Prisjetio se, između ostalog, i velikih biskupijskih zbivanja, Euharistijskoga kongresa 2000. godine, beatifikacije bl. Miroslava Bulešića 2013. godine i drugih, na kojima su nastupili pjevači iz mnogih istarskih zborova te su kvalitetom izvedbe dokazali da suradnja i uporan rad donose zaslужeni uspjeh.

VODNJANSKI I LABINSKI DEKANAT

Usubotu, 16. studenoga u crkvi Rođenja Blažene Djevice Marije u Raklju održan je susret zborova Vodnjanskoga i Labinskog dekanata. Nastupilo je 13 zborova: Gornji Labin, Donji Labin, Sv. Nedelja, Kerubini – dječji zbor, Kerubini – veliki, Sv. Ivanac nad Rašom, Marčana, Filipana, Barban, Barban – vokalno-instrumentalni

I ove je godine, u šest susreta tijekom mjeseca sv. Cecilije, u Buzetu, Bujama, Raklju, Vrsaru, Puli i Tinjanu, koji se uobičajeno održavaju svake godine u crkvama diljem Biskupije, nastupilo 65 zborova, sveukupno više od 1500 pjevača. Susreti nisu natjecateljskoga karaktera, već je to prigoda da pjevači čuju i druge zborove te da se nakon pojedinačnih nastupa druže, uz prigodu za izmjenu iskustava i nota.

Preč. Koraca, koji i sam vodi tri zbora u trima župama kojima upravlja, Karojbi, Rakotulama i Motovunskim Novakima, i gdje u malim sredinama okuplja iznenađujuće velike zborove koji postižu značajnu kvalitetu, kao najznačajnije plodove tih četvrt stoljeća sustavna rada na njegovanju crkvene glazbe ističe upravo osnivanje pjevačkih zborova u župama diljem Biskupije. Dok je

na početku, osobito u manjim crkvama, pjevanje bilo izvedeno pretežito od nekoliko mahom starijih vjernica koje su po sjećanju pjevale ono što su čule od prethodnih generacija, tijekom godina, upornim radom, okupljanjem i poticanjem mlađih naraštaja počeli su se formirati veoma kvalitetni zborovi u kojima se angažiraju i mladi obrazovani glazbenici, rekao je preč. Koraca. Kao još jedan od uspjeha na glazbenom području osobito je istaknuo izdavanje kantuala „Tebe Boga hvalimo“ koji je jednostavnim pratnjama prilagođen za korištenje i onim orguljašima koji nisu imali mogućnost steći veliku glazbenu izobrazbu te je takav postao popularan i u mnogim drugim biskupijama diljem Domovine.

G. Krizman

sastav mlađih, Loborika, mlađi pjevač Mateo Škabić, u pratnji prof. Marije Hauser, te Rakalj.

Na početku susreta prisutnima se obratio vlc. Rudolf Koraca, predsjednik Vijeća za liturgiju i crkvenu glazbu, koji je približio lik sv. Cecilije (u prijevodu *ljiljani neba*), nevjerojatnoj svetici – zaštitnici pjevača čije je tijelo bilo pokopano u Kalištovim katakombama kraj grobova pape. Nastavio je: „Naš projekt da

se okupljamo svake godine, već 25 god., započeo je u Puli. Naša udruga *Iustitia ex pax* započela je s nekoliko zborova, Biskupija je prihvatile taj projekt i predala ga Vijeću za liturgiju i crkvenu glazbu. Toliko smo podigli liturgijsku pjesmu u crkvi i to je kapitalno djelo. Radimo za Boga, radimo za ljude, Bog nam je dao talente ne da ih zakopamo, nego da ih oplodimo.“ Zahvalio je svim članovima zborova na nesebičnu trudu u obogaćivanju liturgijskih slavlja i potaknuo ih na daljnji rad.

Rakljanskom se crkvom orila pjesma hvale i slave Bogu, a najveći su pljesak iznudili najmlađi izvođači – Mali Kerubini te vokalno-instrumentalni sastav iz Barbana.

LB

POREČKI I ROVINJSKO – KANFANARSKI DEKANAT

Oko 200 pjevača okupilo se u nedjelju, 17. studenoga u Vrsaru, u župnoj crkvi sv. Martina, na smotri zborova Porečkoga i Rovinjsko-kanfanarskoga de-

Smotra zborova Vodnjanskog i Labinskog dekanata

kanata. Sudjelovalo je 11 zborova, a izvođene su liturgijske i duhovne pjesme na hrvatskom, talijanskom, engleskom i njemačkom jeziku.

Smotre zborova nisu natjecateljskoga karaktera, već su to prije svega prigode za susret i nadasve zahvala Bogu za sudjelovanje crkvenih pjevača na svim liturgijskim slavlјima u svojim župnim zajednicama, rekao je između ostaloga u uvodnom pozdravu župnik domaćin, vlč. mr. Lino Zohil. Voditelj i moderator te biskupijski koordinator smotri zborova, član dijecezanskoga Vijeća za liturgiju i crkvenu glazbu vlč. Rudi Koraca istaknuo je kako je ovo 25. godina da se dekanatske smotre zborova održavaju u organizaciji Vijeća za liturgiju i crkvenu glazbu, dok je prethodno jednu godinu organizator bilo Vijeće *Iustitia et pax*. On je od samoga početka član toga vijeća, dugo godina bio je i pročelnik, a već se četvrt stoljeća brine za koordinaciju tih smotri. Pohvalio je pjevače i voditelje zborova te je istaknuo kako će po pristiglim prijavama ove godine sveukupno nastupiti preko 60 zborova i više od 1500 pjevača. Prethodno su već održane smotre u nekim dekanatima, a sljedećeg vikenda održat će se smotra u Pulskom i Pazinskom dekanatu, 23. i 24. studenoga.

Vlč. Ivica Butković, župnik Funtane i Fuškulina, inače i sam glazbenik, održao je prigodno predavanje o značajkama i važnosti crkvenoga pjevanja i liturgijske glazbe općenito. Ističući kako je liturgija izvor i vrhunac sve crkvene djelatnosti, naglasio je kako Crkva uvijek, a osobito u novije vrijeme, u svim dokumentima naglašava važnost djelatnoga rada vjernika. Spominjući veliku glazbenu baštinu Crkve, istaknuo je njezinu neprocjenjivu vrijednost jer upravo glazba usmjerava čovjeka prema Bogu više nego ostali oblici umjetničkoga izričaja. Osvrnuo se na brigu Crkve za trajnu izobrazbu crkvenih glazbenika i onih koji vode crkvene zborove te je napomenuo da bi taj segment izobrazbe u Porečkoj i Pulskoj bisku-

Smotra zborova Porečkog i Rovinjsko-kanfanarskog dekanata

piji trebalo ponovno intenzivirati. Naglasivši načelno kako su orgulje glavni instrument crkvene glazbe, podsjetio je da su u Crkvi zastupljeni i drugi izričaji: gregorijansko pjevanje, polifonija, pučko pjevanje te u misijskim krajevima i misijsko pjevanje. Citiravši Hrvatski institut za liturgijski pastoral, podsjetio je da nema svečanoga bogoslužja bez svećane crkvene glazbe. Osvrnuo se potom na najvažnije europske i hrvatske kompozitore u domeni crkvene glazbe te je spomenuo i nova gibanja, zajednice i pokrete, koji u svojim susretima i duhovnim događanjima koriste druge, suvremene duhovne izričaje. Kvalitetno izvedeno crkveno pjevanje i glazba uopće u svojoj su biti i svjedočanstvo vjere, zaključio je predavač.

U središnjem dijelu smotre prvi su se predstavili pjevači Župnoga zbara iz Nove Vasi pjesmama „Obećana Djevica“ i „O Bože, milo primi“, pod vodstvom Mihaela Žipovskog te uz orguljsku pratnju Suzane Ursić. Pjevači Župnoga zbara iz Vižinade otpjevali su „Tebi pjevam“ i „Tebe tražim“, pod dirigentskom palicom Antonele Picinić. Župni zbor sv. Bernarda iz Funtane predstavio se s pjesmama „Oči u oči“ te na njemačkom jeziku „Dein Name sei gelobt“. Voditelj zbara je Zlatko Crnković, solo dionice otpjevala je Lucija Liović, a na gitari ih je pratilo župnik Ivica Butković. Župni zbor sv. Eufemije iz Rovinja, jedan od najbrojnijih na toj smotri, pod vodstvom Irene Turković te uz orguljsku pratnju Aleksandre

Golojke, izveo je pjesme „Sav raj te slavi“ i „Zemlja uzdrhta“. Župni zbor iz Tara predstavio se pjesmom na talijanskom jeziku „Nome dolcissimo“ te marijanskom „Majko Božja Karmelska“, pod vodstvom Franka Kodanića. Skupina mladih pjevača iz maloga mjesta Sv. Vital – Ritošin Brig velik je pljesak publike dobila za dinamičnu izvedbu pjesama „Samo Isus može“ i na španjolskome jeziku „Cantemos a María“, voditeljica je zbara Antonela Picinić. Zbor Runolist iz Bala, pod vodstvom Željka Drandića, izveo je skladbe na talijanskom „Degno e l'Agnel“ i na engleskom „Don't ever cry“. Zbor sv. Ivana i Pavla iz Žbandaja, po dirigentskom palicom Ane Marije Bilandjić, izveo je dvije klasične skladbe: „Magnificat“ iz Vidakovićeve mise te „Kyrie“ iz Pintarićeve Mise u e-duru. Župni zbor sv. Silvestra iz Kanfanara, pod vodstvom Margarete Marić, te uz orguljsku pratnju Tine Galant, otpjevao je skladbe „Kruše života“ i „Sav svijet se klanja Kraljici svojoj“. Zbor porečke katedrale ove se godine predstavio pjesmama „Hvala Kristu“ i „Samo je u Bogu mir“; voditeljica je zbara Melinda Legović. Posljednji su nastupili domaćini, Župni zbor sv. Martina iz Vrsara, koji je pod vodstvom s. Benite Antolović te uz orguljsku pratnju Suzane Ursić otpjevao pjesme „Zdravo Djevo čista“ te „Pjevajte Gospodu“.

Nakon nastupa, večer je nastavljena druženjem uz prigodnu okrepnu.

G. Krizman

NA SLAVU BOGU I RADOST BOŽJEM NARODU

Povodom blagdana sv. Cecilije, zaštitnice crkvenih glazbenika, razgovaramo s g. Milanom Galantom, voditeljem župnoga zbora Sv. Mihovila, arkanđela, u Žminju.

Gospodine Galant, predstavite nam ukratko žminjski župni zbor. Liturgijsko pjevanje u Župi sv. Mihovila Žminj ima dugu tradiciju. Prema dostupnim podacima, organizirano liturgijsko pjevanje datira još od početaka dva-desetog stoljeća. Tijekom Drugoga svjetskog rata, godine 1943., Žminj je bio bombardiran. Pored mnogih drugih oštećenja, stradala je i župna crkva, a u njoj i orgulje. Tadašnji voditelj crkvenoga pjevanja, Talijan, učitelj glazbe, Felice Raimondo, napustio je Žminj te je tako crkveni pjevački zbor, koji je pjevao uglavnom talijanski i latinski, ostao bez voditelja. Trebalo je nanovo okupljati pjevače, graditi i uvježbavati hrvatske pjesme, a tu je ulogu 1946. godine, u to vrijeme student teologije, uz podršku tadašnjega župnika Rudolfa Zafrana, na sebe preuzeo pok. vlč. Ivan Krajcar.

Godine 1991., na inicijativu neu-mornog, pokojnog Milivoja Vitulića okupilo se više novih članova, oso-

bito muških, pa se počelo redovito uvježbavati, uz koralne liturgijske, i sakralne četveroglasne skladbe.

Svojim stručnim radom zbor, koji broji 30-ak članova, predvo-de profesorice glazbe Aleksandra Orbanić, Andela Damijanić i Tina Galant, a izvedbe zbora svojim umijećem upotpunjaju i orguljašice Nela Božac, Silvana Tumpić te časna sestra Augusta Modrušan.

Glazba je jezik kojim se liturgija izražava, odnosno pjevanje je oblik isповједanja vjere i iska-zivanja štovanja. Hvala Vam na Vašoj neumornoj službi u brizi oko vrsna liturgijskog pjevanja. Što za Vas znači ta služba?

Za mene je to mogućnost da se liturgijska slavlja učine svečanjim, na slavu Bogu i na radost Božjemu narodu koji se okuplja na liturgijska slavlja. Kada je riječ o pjevanju, smatram da je svatko pozvan da darom lijepa glasa, vještina sviranja, sposobnošću da svojim organizacijskim znanjima i vještina-doprinese zajednici u kojoj djeluje, pa tako i u župi, no ne samo u svojoj nego da bude na raspolaganju i izvan lokalne župne zajednice.

Osim nedjeljom redovito prati-te sva slavlja u našoj župi. Koja su Vam najdraža?

Mišljenja sam da, glede liturgijskoga pjevanja, svakoj liturgiji treba pristupiti primjereno te pjevanjem obogatiti njezin sadržaj (bila to sv. misa, vjenčanje, sprovod, procesija...), imajući uvijek na umu da je liturgija u prvom planu, da se liturgijsko pjevanje i sviranje ne smije izdići iznad liturgijskoga sadržaja i biti samo sebi svrha. Pjevanje u prigodama liturgijskih slavlja nije koncertno pjevanje. Zbog toga je uputno župnim zborovima dati mogućnost da se u tom smislu predstave u zasebnim prigodama, izvan liturgijskih slavlja, kada je pjevanje u prvom planu i tako dati mogućnost da se predstavi dosegnuta razina pjevačkih i sviračkih vještina, ne nužno i s natjecateljskim predznakom.

Smatramo se ponosnim što se u našoj župi u tom smislu, kontinuirano, već 28. godinu, organizira Božićni koncert, na kojem sudionici koncerta predstavljaju dosegnutu razinu glazbenih vještina u formi zbor-skoga pjevanja i sviranja. Usput najavljujem, ove će godine koncert biti u nedjelju, 29. prosinca, a nastu-pit će i gosti iz Pazina – Mješoviti pjevački zbor Roženice. U takve sa-držaje treba svakako ubrojiti i de-kanatske susrete župnih zborova, a

smatram da bi takav vid programa bilo dobro proširiti i izvan „granica“ pojedinih dekanata i organizirati i međudekanatske susrete župnih zborova (na razini biskupije).

Ako mogu birati, svakako su mi najdraže svečane svete mise u prigodama slavlja Božića i Uskrsa te u prigodama kad se liturgije obogaćuju polifonim skladbama, što u kombinaciji s orguljskim pratnjama uzvisuje sama liturgijska slavlja, ali i ukazuje na veličinu autora skladbi, koji su svoja glazbena znanja i vještine, motivirani liturgijskim sadržajima, prenijeli u notna crtovla.

Žminjski župni zbor Sv. Mihovila danas slovi kao jedan od ponajboljih u Istri. Tome u prilog govore i brojna gostovanja, kako u Domovini, tako i izvan nje.

Kakva su iskustva s tih gostovanja?

Zbor je održao više sakralnih koncerata u Žminju i u drugim župama u porečko-pulskoj biskupiji te izvan Istre i Hrvatske: u Austriji, Njemačkoj i Slovačkoj. Repertoar je zpora bogat. Izvode se skladbe klasičnih autora: Bacha, Schuberta, Hendla, Mozarta, Beethovena te domaćih: Zajca, Brajše, Perana, Antonića i drugih. Jedan je od rijetkih župnih zborova koji na svom repertoaru ima i staroslavensku misu (autor Vinko Vodopivec) te skladbe iz grkokatoličke liturgije, kao i skladbe temeljene na domaćem, istarskom melosu.

Godine 2001. Općinsko vijeće Općine Žminj dodijelilo je Plaketu, priznanje, župnom zboru za promicanje glazbene kulture. Zbor za paženom kvalitetom sudjeluje na susretima liturgijskih zborova Pazinskog dekanata i na biskupijskim svečanostima. Istočemo izvedbu Staroslavenske mise, autora Vinka Vodopivca, izvedenu 2008. godine u Žminju, prigodom obilježavanja 40. obljetnice Sabora čakavskoga pjesništva. Zbor je u dvama navratima putem Hrvatske televizije te jednom putem Hrvatskoga radija, sudjelovao u izravnom prijenosu nedjeljnih svetih misa, 2009. pred-

stavio se istarskim tradicijskim crkvenim pučkim napjevima u sklopu 43. Međunarodne smotre folklora u Zagrebu, a u suradnji sa župnim zborom iz Svetog Petra u Šumi, vokalnom skupinom iz Lanišća i pučkim pjevačima iz Lindara, i kao sudionik manifestacije Pasionska baština, u sklopu koje se, najprije u Zagrebu, a zatim u Poreču, Lanišću, Puli, Žminju, Zadru i Barbanu, predstavio tradicijskim korizmenim pučkim napjevima iz Žminja i drugih krajeva Istre.

Kakav je ugodaj i kakvi su odnosi među članovima potrebni da bi se skladno i potpuno slavilo Boga? Drugim riječima, kojih se pravila treba držati svaki crkveni pjevač?

Izreći će o tome svoje viđenje, bez namjere da ovo namećem kao kodeks ili preduvjet za sudjelovanje u radu grupe ljudi koje vežu zajednički interes i želja, u ovom slučaju za pjevanje u zboru, pa naravno i onom liturgijskoga predznaka.

Samo dar za pjevanje nije dovoljan! Smatram da su najvažnije dobra volja, želja, ustrajnost i odlučnost da se svoj pjevački dar udruži sa, u tom smislu, „srodnim dušama“, da se u sebi zatome taština, zavist, srdžba, možda čak pakost i zloba, da se nadvladaju oholost i sebičnost, da se radom u zboru promiče duh zajedništva, da se bude spremno i potrpjeti u svrhu postignuća zpora kao cjeline.

Možete li nam otkriti u čemu je tajna vrsna liturgijskoga pjevanja našega župnog zpora?

Dojam je prosječnoga „slušatelja“ koji čuje pjevanje našeg župnog zpora jedno, a o izvrsnosti izvedaba trebali bi govoriti oni koji su u tome stručniji od mene. Da bi poruka koju se pjevanjem izriče bila vjerodostojna, interpretaciji svake skladbe treba prići s razumijevanjem za sadržaj koji je autor(i) teksta i glazbe želio prenijeti. Svaki je zbor postigao svoje poslanje u mjeri u kojoj je poruku(e) izrečenu sadržajem skladbe uspio prenijeti na one koji ga slušaju, a u slučaju

zpora koji pjevanjem sudjeluje u liturgijskim slavlјima, sadržajima i porukama liturgije.

U primjeru župnoga zpora Sv. Mihovila, to je sklad dugogodišnjega iskustva orguljaša, tradicije i poznavanja liturgijskih sadržaja u kojima se sudjeluje pjevanjem, dara za pjevanje, znanja i stručnosti voditelja.

Jesu li danas mladi zainteresirani za crkvenu glazbu? Što biste poručili mlađim generacijama?

U moru svakojakih sadržaja koji se nude mladima, zborsko pjevanje sigurno ne zauzima prva mjesta. Društvo općenito, pa tako i mlađi, „žrtve“ su velikoga broja raznovrsnih informacija kojima ih obasipaju mediji. Zaista je umijeće pronaći put kroz labirint te mase informacija, pa je stoga važno i potrebno da se, polazeći od obitelji, župne zajednice i okruženja u kojem se oni kreću, mladima u tome pomogne. Ukaživanje mladima na vrednote liturgijskoga pjevanja, može biti način da im se pomogne u iznalaženju pravoga puta kroz ranije spominjani labirint.

Onima starijima, pak, sugestija da pruže priliku mlađim generacijama da svoja znanja, sposobnosti i htijenja izraze u primjerenum oblicima i sadržajima crkvene glazbe, u formama koje možda uvijek „nisu uobičajene“, neka se gleda i vrednuje sadržaj, a bude tolerantno prema formi. Ne mora biti OUT sve što je staro, niti je IN sve što je novo i moderno. Jedni i drugi trebaju udružiti svoja znanja i sposobnosti, Bogu na slavu, a ljudima na radost.

Ovom prilikom zahvaljujemo Gospodinu za dar crkvenih glazbenika, župnih i drugih crkvenih zborova, za vas voditelje zborova, liturgijske pjevače, orguljaše i sve one koji i na taj način svjedočite svoju vjeru. Hvala što od Gospodina primljene darove darujete svojim župnim zajednicama.

(N. P.)

CARITASOV HUMANITARNI KONCERT U PAZINU

Humanitarni koncert Caritasa Porečke i Pulsko biskupije održan je u subotu, 30. studenoga 2019. godine u dvorani Pazinskog kolegija. Ove je godine okupio više od 1700 posjetitelja, a bio je u znaku podrške djelovanju misionara, svečanoga uručenja ključa obiteljske kuće obitelji Marinić i podjele stipendija učenicima i studentima. Ove je godine dodijeljeno 228 stipendija. Koncert je održan pod geslom „Kristova Crkva u misiji u svijetu“, povodom obilježavanja 100. obljetnice Apostolskoga pisma pape Benedikta XV. „Maximum illud“.

Humanitarni koncert Caritasa Porečke i Pulsko biskupije, koji se, kako je rekao ravnatelj dijecezan-skoga Caritasa preč. Željko Zec, održava desetu godinu zaredom, započeo je intoniranjem državne himne „Lijepa naša“ u izvedbi Mješovitoga pjevačkog zbora „Roženice“.

Nakon pozdrava voditeljice, Melite Gržić Pincin, skupu se obratio preč. Željko Zec tijekom čijeg je govora prikazan niz fotografija o tijeku radova na izgradnji kuće obitelji Marinić. Tu je obitelj, podsjetimo, 2016. godine zadesila smrt majke kada je najmlađe od šestero djece imalo samo tri mjeseca.

Porečka i Pulsko biskupija, na čelu s biskupom, mons. dr. Draženom Kutlešom, odmah se uključila u sustavno pomaganje toj obitelji koja je onda živjela u Žminju u podstanarstvu, rekao je ravnatelj Caritasa. Odlučeno je da im Biskupija, uz ostalu pomoć, izgradi obiteljski dom na biskupijskom zemljištu u selu Bričanci, nedaleko Svetvinčenata, što je nakon dobivanja potrebnih dozvola, započeto u ožujku ove godine. Kao donatori značajnim su se iznosom uključili Hrvatski Caritas i „Valamar“ iz Poreča i drugi donatori, koji su u novcu, materijalu i radu

sudjelovali u realizaciji ovoga velikog humanitarnog projekta. Kuća je dosad, iako nezavršena, ipak useljiva, pa je ovom prigodom Biskup djeci svečano uručio ključeve. Preč. Zec prisjetio se tijeka radova, izražavajući zahvalnost svima koji su sudjelovali u tom velikom dobrom djelu. Izrazio je radost da danas Marija, Katarina, Ivan, Kristina, Željka i Matej, zajedno s ocem Ivanom, mogu biti bezbrižni u svojoj novoj kući.

Osim toga, preč. Željko Zec zahvalio je i svima koji su donacijama pomogli Biskupijskoj zakladi „Blazići Miroslav Bulešić“. Tijekom šest je godina stipendiju primilo 1768 učenika i studenata u ukupnoj vrijednosti više od šest milijuna šesto trideset tisuća kuna, rezimirao je ravnatelj Caritasa. Napomenuo je da je to važno istaknuti, kako bi se znalo da istarska Crkva vodi brigu i pomaže onima kojima je potrebno. Pojasnio je da je iznos za stipendije ove godine bio manji, 668 tisuća kuna, što je podijeljeno u 228 stipendija, jer je više izdvojeno za izgradnju hospicija u Puli. Apelirao je stoga na razumijevanje onih koji ove godine nisu dobili stipendije. Pozvao je župe i karitativne djelatnike da se u svojim sredinama još više angažiraju za tu nakanu, a one koji su primili stipendije, podsjetio je kako je njihova zadaća biti marljivi, добри i poslušni, kako u školi, tako i u svojim obiteljima, te ih je pozvao na aktivo sudjelovanje u svojim župnim zajednicama.

Mješoviti pjevački zbor „Roženice“ izveo je zatim dvije skladbe: „Sliku mile Istre naše“, Matka Brajše Rašana, i „Bring me little water Silvy“. Klapa Teran iz Trviža izvela je „Svoju zvizdu slidin“ i „Žuta ruža“. Mlade pjevačice Nina i Anja Fakin publici su se predstavile poznatim pjesmama „Lanterna“ i „You rise me up“.

Dijecezanski ravnatelj Papinskih misijskih djela preč. Mirko Vukšić u svome je obraćanju kratko progovorio o važnosti Papinskih misijskih djela te istaknuo kako će prihod ovog koncerta biti u potpunosti namijenjen za djelovanje našeg najmlađeg misionara, svećenika Porečke i Pulsko biskupije koji je otišao u Ekvador početkom rujna ove godine. Osim prikupljanja sredstava, još je jedan cilj ovoga koncerta posvećenoga misijama: senzibilizirati vjernike i javnost općenito za važnost misijskoga djelovanja i podupiranja misija, ne samo donacijama nego i molitvom, jer Crkva je u biti svojega poslanja misijska, ona navješta Radosnu vijest uvijek i svugdje, a pomaganje potrebitima još je jedna od njezinih temeljnih značajki, naglasio je preč. Vukšić.

Nakon njegova obraćanja okupljeni su imali prilike pogledati dva kratka videozapisa koja je poslao don Luka, u kojima zahvaljuje dobrovorima i donatorima koji su se okupili na toj humanitarnoj večeri kako bi sudjelovali u prikupljanju pomoći koja će mu biti послana, konkretno za izgradnju župnih prostorija i vjeroučničkih dvorana.

Nakon videoprojekcije iz daljaka Ekvadora Limena glazba iz Pazina izvela je prvi dio svoga koncerta. Nakon Limene glazbe dvije učenice Pazinskoga kolegija svoj su doprinos koncertu dale recitacijama: Lucija Pilat izrecitirala je pjesmu „Crnika“, Tatjane Pahljina, a Antea Grgić pokazala je svoje dramsko umijeće pjesmom „Djeca“, autora Jorgea Barbosa. Mladi pjevač Gianluca Draguzet otpjevao je svoju uspješnicu s Festivala MIK „Lipa su njena oka dva“ te na kastavskoj

čakavici pjesmu „Molitva“. Poznati kantautor duhovne glazbe Davor Terzić sa suprugom Vesnom izveo je svoje autorske skladbe „Bog moj i sve moje“ te „Ruka mira“. Nakon njih uslijedio je još jedan blok pazinske Limene glazbe. Rita Meden Bilić na gitari i Marija Meden, sestre iz Kanfanara, izvele su planetarno poznatu pjesmu „Hallelujah“, Leonarda Cohena, te „Zemlja dide mog“. Zdržani zbor mlađih iz župe Žminj i iz Franjevačkoga samostana Pohođenja Marijina iz Pazina predstavio se pjesmama „Posveta Mariji“ i „Djeluj kroz mene“.

Skupu se potom obratio porečki i pulski biskup mons. dr. Dražen Kutleša koji je istaknuo da je za neko djelo potrebno da čovjek koristi razum, srce i volju. No da bi neko djelo bilo veliko, tu treba biti i Bog i čovjekova duša i treba biti trenutak, istaknuo je. Zahvalio je svima na svemu onome što su učinili u ostvarenju svih velikih djela koja su obilježila proteklu godinu humanitarnoga djelovanja u Istri. Zahvalio je svima na sakupljenom novcu koji će biti poslan don Luki Pranjiću u Ekvador. „Znam da to nije dostatna pomoć, ali je to jedan znak pažnje da zna kako smo mi s njime i da ga pratimo u njegovim potrebama“, rekao je mons. Kutleša. Zahvalio je svima koji su doprinijeli sakupljanju sredstava za stipendije te onima koji su dali svoj doprinos za izgradnju kuće obitelji Marinić. No, svega toga ne bi bilo da nije bilo preč. Željka Zeca koji se svim sna-gama angažirao, naglasio je Biskup. Ne samo da je organizirao nego je proveo dane i dane gradeći zajedno s radnicima koji su ondje radili. „Na kraju hvala svima vama i vjerujem da nam neće dodijati činiti dobro i da ćemo iz godine u godinu biti sve bolji i osjećati potrebu činiti dobra djela drugima“, zaključio je mons. Kutleša.

Biskup je zatim djeci obitelji Marinić svečano uručio ključ njihova novoga doma, dječica su svaki po-naosob rekli „hvala“, a zahvalu je izrekao i otac Ivan Marinić.

Potom je na pozornicu pozvana dr. Dubravka Rački Grubiša kojoj je biskup uručio Biskupijsko priznanje kao znak zahvale na ustrajnosti u pomoći mlađima, za njezino dugogodišnje značajno pomaganje Biskupijskoj zakladi „Blaženi Miroslav Bulešić“ te za svestranu zauzetost u Crkvi.

I na kraju je Biskup preč. Mirku Vukšiću, dijecezanskom ravnatelju Papinskih misijskih djela, uručio ček s iznosom od 50.000,00 kuna za pomoći misiji gdje djeluje don Luka Pranjić, što je skupljeno od prodaje ulaznica te donacija vjernika i Biskupije.

Nakon završetka koncerta dobitnici stipendija upućeni su na preuzimanje potvrda. Ove je godine dodijeljeno ukupno 228 stipendija učenicima osnovnih i srednjih škola te studentima, sveukupnoga iznosa od 668.000,00 kuna. Od 516 zamolbi odobreno je 228 stipendija. Ove godine manje nego inače, pojasnio je u izjavi za medije preč. Zec, zato jer je ove godine bilo potrebno izdvojiti više biskupijskih sredstava za centar palijativne skrbi koji Porečka i Pulsko biskupija gradi u Puli. U sakupljanje sredstava za stipendije, osim Biskupije, uključile su se kao i svake godine neke župe, pravni subjekti i privatne osobe.

Uz pjesmu „Zdravo Djevo“ izvođači i publika razilazili su se u radosnu raspoloženju koje samo činjenje dobrih djela može dati jer, kao što je u svome obraćanju spomenuo preč. Mirko Vukšić citiravši Svetu pismo, ipak je „blaženije davati nego primati“.

G. Krizman

Pazin proslavio svoga nebeskog zaštitnika sv. Nikolu, biskupa

Župa sv. Nikole, biskupa, u Pazinu blagdan je svoga nebeskog zaštitnika proslavila je svečanim večernjim misnim slavljem koje je predvodio mons. Sergije Jelenić, kancelar Biskupije, uz koncelebraciju više svećenika.

Župnik domaćin, pazinski dekan preč. Mladen Matika, na početku je pozdravio sve koji su došli podijeliti radost župnoga blagdana. *Neka nam ovo euharistijsko slavlje, po zagovoru sv. Nikole, svima pomogne da novom snagom prionemo uz Isusa koji je neiscrpni i jedini izvor naše životne snage*, istaknuo je uvodno preč. Matika.

Misu je glazbeno animirao i osobito uzvečio pazinski Mješoviti pjevački zbor Rožnice, pod ravnateljem dirigentice Ines Kovačić Drndić, uz sudjelovanje mladoga tenora Luke Krulčića.

Mons. Jelenić u prigodnoj je homiliji promišljajući o životu sv. Nikole, biskupa, istaknuo da su mu na brizi bili siromasi, pomagao je svima kojima je pomoći bila potrebna. Nikola je, želeći u svemu naslijedovati Krista, sve što je posjedovao žrtvovao za dobro drugih. Osrvnuvši se na blagdanska čitanja, istaknuo je kako smo kao kršćani dužni brinuti o spasenju posebno onih koji su se udaljili od Boga. Ne može nam biti svejedno, dužni smo, kako kaže prorok, *urazumiti one koji su zabludjeli duhom*, ponajprije svojim životnim primjerom i molitvom, zaključio je propovjednik.

Prije misnoga blagoslova, nakon zahvale domaćega župnika svima koji su doprinijeli ljepoti slavlja, kancelar je blagoslovio relikvije bl. Miroslava Bulešića i sv. Liberata te prostoriza glavnoga oltara gdje će se relikvije častiti.

(np)

Ususret Božiću

(razmišljanje učenice I. r. Salezijanske gimnazije)

Božić je. Blagdan za koji smo se pripremali cijelog došašća, barem nas većina. Neki su od nas vrijedno dolazili na Zornice, isповijedali se, više molili i činili kojekakve dobre stvari. Ali, što s onima koji se čak nisu potrudili učiniti barem jednu od ovih stvari? Takvi jednostavno neće shvatiti ljepotu kršćanskoga Božića i zato smo prije svega zahvalni na trudu svih onih koji su nas pripremali za ovaj prekrasan dan rođenja našeg Vječnog Svetla, našega malog, a snažnog Isusa.

Za one koji, nažalost, još uvijek nisu osjetili Božju blizinu, molit ćemo da i oni poput nas upoznaju ljepotu Krista, ali prije svega da se upuste u Njegovu ljubav i dopuste da nas On vodi. On je došao na svijet radi nas, zbog naših grijeha i našega spašenja. Upravo to što je naš dragi Bog poslao Njega da umre za nas ljude, dokazuje Njegovu ljubav, ljubav koja nas nikada ne ostavlja same. Čak i u najgorim trenutcima našega života – On je s nama. Cilj je došašća da mi, koji još možda nismo, spoznamo Njegovu ljubav i prepustimo se Njemu da nas vodi. Zato zaboravimo ogovaranje i zlu namjeru. Volimo se i poštujmo. Nismo svi na ovom svijetu jednaki i ne odgovaramo svima, ali moramo nastojati biti pristojni prema drugima. Nikada ne znamo zbog čega je netko takav kakav jest. Možda mu samo nedostaje ljubavi i nježnosti. Samo jedna lijepa riječ može promijeniti izraz lica tога čovjeka koga smo maloprije ogovarali. Vjerljatno je netko od nas bio lijen – netko za školu, a netko za molitvu.

No, naš Bog nije bio lijen poslati svoga dragocjenog Sina da učini sve to što je učinio. Naš Bog uвijek bdije nad nama, a većini je od nas teško ponekad sjetiti se i odvojiti pet minuta dnevno da bismo Mu zahvalili na svemu što imamo. Na zdravlju, na obitelji, na lijepu i toplu domu, na prijateljima, ali prije svega na životu koji nam je podario. On je baš nas odabrao da budemo baš sada, baš ovdje prisutni, a i On s nama. Netko je od nas bio ohol i sebičan. Ali stavimo se u Isusovu poziciju. On je Mesija, a opet rodio se na tako siromašnom mjestu – u štalici sa životinjama. On, koji je Kralj, rodio se na takvom mjestu samo radi svih nas. Nema potrebe da budemo takvi. Budimo ponizni i pomognimo jedni drugima. Bog nije rekao: „Ovo je moj sin. Mora se roditi u palači!“ Upravo se suprotno dogodilo. Tako i mi, nismo uвijek u pravu, nismo uвijek najbolji i najpametniji kao što (nekada) mislimo! Pogriješimo nekada, ljudi smo, ali trebamo shvatiti svoju pogrešku i ispričati se. Oprost je najveća milost koju smo mogli dobiti. Kada vidimo što grijesimo i kada se iskreno ispričamo nekome, iskazujemo sve veću milost jedni prema drugima.

Nakon ovoga kratkog osvrta na Božić i razlog slavljenja Božića još bih vam samo htjela poručiti: „Ne bojte se! Bog je uвijek uz vas i kada toga niste svjesni! Bog vas voli i kad vam se ne čini tako! I na kraju, Bog vas i u grijehu ljubi! Ne zaboravite to – NI-KADA! Radujte se uвijek, a ne samo danas na blagdan Božića i ljubite jedni druge kao što Isus nas ljubi.“

Čestit i blagoslovjen vam Božić!

Paola Širol

BOŽIĆ MOGA DJETINJSTVA

Došašće moga djetinjstva bilo je u znaku znatiželjna, bolje reći, čudesna iščekivanja nečeg što se osjećalo u zraku. Sve je imalo mirniji ton i svečaniju notu.

Pod starim krovovima svake se večeri molila Krunica, a između desetica pjevale su se božićne pjesme *U sej vrime godišća, Narodi nam se Kralj nebeski, Poslan bi anđel Gabrijel...* Molilo se iz Dobrilina molitvenika „Otče, budi volja twoja“, te neizmjerne duhovne riznice. Još i danas u meni odjekuju refreni pjesmama koje bi predvodili moji roditelji.

Tijekom vremena došašća, ranom zorom, i po snijegu i po mrazu i po kiši išlo se na jutarnje mise, Zornice. Za nas djecu bio je to poseban doživljaj. Doduše, nismo uvijek mogli ići; trebalo je pješačiti četiri kilometra do crkve.

Iščekivanje Božića kulminiralo je na Badnjak. Blizina Božića čutila se u zraku, osjećala se po gestama, rijećima. Užurbano se čistilo oko kuće, pospremalo i uređivalo obiteljski dom. Majka bi spremila prigodna jela za tu prigodu: bakalar, zelje (*cimu, vrzotu, broskvu*), *posutice* sa slanom ribom, a uvečer kasno – fritule koje bi se slasno kušale nakon Polnoćke, kao posebna poslastica za djecu, ali i odrasle. Na Badnjak uvečer donijelo bi se pregršt slame u kuhinju i prostrlo je ispod stola. Moj bi otac na malu plitnicu ispod stola stavio žeravice i po njoj prosuo zrnca tamjana koja je brižljivo čuvao upravo za ovu uzvišenu prigodu. Opojni miomiris tamjana širio se

kućom potičući u djeci posebna, čudesna čuvstva.

I onda bi otac svečano izgovorio: *Tamjan, ki je od Boga darovan, neka kadi znutra i zvan!*

Čitavu se Badnju večer ukrašavao smrek (smrikvu) koju se prethodno našlo u šumi. Morala je biti što ljepša, skladno oblikovana, simetrična. Po granama su djeca vješala šarene vrpce, orahe i lješnjake omotane u svileni papir. I sve je to resilo grane po kojima bi se razasulo čuperke vate kao imitaciju snijega. I, naravno, središnji prizor u svemu tome bijahu skromne jaslice među mahovinom i kamenčićima posebnoga oblika, probiranim po suhozidu uokolo sela. Najsvečaniji čin u noći, u ponoć – a pogotovo ako bi zrakom zalepršale pahulje snijega (što je posebno veselilo djecu) – bio je odlazak na ponoćnu misu, Polnoćku.

BILA BOŽIĆNA NOĆ

*Uženi se bura i burin;
peteh vrat naginje,
a meke pahuje
laštre zvan zamiću...
Jena dobra duša
stin noći nažginje,
držeći mrež dlanii
upalenu sviću
Ditiću na slami,
svetemu Usipu
i nebeskoj Mami.*

Po povratku s Polnoćke panj badnjak (*did*) bio je poškropljen kapljicama crnoga vina terana, a u čvorugu na panju stavilo bi se pregršt zelja i nekoliko *posutica*. Na sam blagdan Božića obitelj bi išla na misu. Poslije mise slijedilo je okupljanje oko blagdanskog stola, a otac bi blagoslovio jelo rijećima: „*Blagoslovjeno ča je bilo, ča je i ča ima dojti. Ki ga je parića to lito, da bi i k litu, u dobren zdravju i veselu, i manjen duši prigrišenju!*“

Posebno bučno, izazovno i uzbuđljivo bilo je za djecu iščekivanje na Silvestrovo, zadnjega dana kalendarске godine. Selo je odjekivalo praskom, vikom, smijehom. U za tu prigodu oblikovano olovlo ili u stare ključeve s rupom nastrugale bi se fosforne glavice šibica, pa bi se naopačke okrenutim čavлом, na udarac, izazivalo prasak. To su bile ondašnje petarde. Nabavilo bi se za tu prigodu i karbida, koji je bio lako zapaljiv, pa bi zatvoren u stare limenke i zapaljen izazvao jaku detonaciju. Nestrpljivo se iščekivalo Novu godinu jer običaj bijaše toga dana da djeca obilaze rodbinu i susjede skupljajući *dobru ruku*, tj. dar, pomno čuvan za taj dan. Našla bi se u brižljivo spremljenom daru poneka jabuka, naranča, šaka bade-ma, lješnjaka ili oraha, suhe šljive ili grožđice iz starinske škrinjice. A ljudi bi si čestitali novo ljeto govoreći: *Srićno i blagoslovjeno novo lito! Bog daj zdravje! K litu, Bože, daj! Svako dobro u ten noven litu!*

Tomislav Milohanić

Adventski susret vjeroučitelja u Pazinu u znaku bl. Miroslava Bulešića

Adventski susret vjeroučitelja Porečke i Pulskog biskupije održan je, već tradicionalno, uoči prve adventske nedjelje, u subotu, 30. studenoga 2019. u Pazinskom kolegiju. Nakon molitve, uvodnoga pozdrava i uvodnih riječi predstojnika Katehetskoga ureda vlč. Maksimilijana Buždona, predavanje na temu *Blaženi Miroslav Bulešić – stota godišnjica rođenja* održao je vlč. Ilija Jakovljević, župnik iz Fažane, promicatelj štovanja bl. Bulešića.

Govor o bl. Miroslavu kao svećeniku i kateheti, odnosno njegovu pastoralnom djelovanju, predavač je ponajprije stavio u širi kontekst vremena u kojem je Blaženik rođen, živio i djelovao. Spomenimo samo da je Istru tijekom talijanske uprave napustilo je osamdesetak hrvatskih svećenika, a umjesto njih su, s ciljem talijaniziranja Istre, u našim župama namješteni svećenici iz Italije koji nisu znali hrvatski jezik. Njih je narod vrlo teško prihvaćao, ma koliko oni bili dobri, brižljivi svećenici. Mnogi će se već tada distancirati od Crkve.

Sav je život bl. Miroslava kao svećenika prožet njegovim mlađomisničkim geslom, uzetim iz molitve Očenaša: *Dođi kraljevstvo tvoje, budi volja Tvoja!* U župama u kojima je Bulešić djelovao (Baderna; Kanfanar s kapelnjama Sošići i Barat), unatoč ratnim opasnostima i zapuštenom vjerskom životu, sav se

daje za život svoje župne zajednice. Zahvaljujući njegovoj pastoralnoj razboritosti i neumornu radu, oživjava vjerski život, trudi se oko izgradnje kraljevstva Božjeg. Iako klima nije bila pogodna za pastoralni rad, on ide po selima, obilazi ljudе, skuplja djecu i katehizira. Vjernici su brzo prihvatali takav pastoralni rad u kojem župnik zna njihove rane zacijeljivati ljubavlju, u bijeli omot ljubavi. Katehetski rad bl. Miroslava kao svećenika onoga vremena nije bio nimalo jednostavan ni lak, istaknuo je predavač. Tijekom cijelogoga toga vremena mržnje, uz istinsko rodoljublje, vlč. Bulešić sačuvao je univerzalnost i principijelnost katoličkoga svećenika te je ispod bilo koje vojničke odore uvijek gledao čovjeka kao Božju sliku, o čemu svjedoči njegova izjava: „Ja sam katolički svećenik i podijelit ću svete sakramente svima koji ih zatraže: i Hrvatu i Nijemcu i Talijanu.“ Zbog takvoga odvažnog, dosljednog i načelnog djelovanja Bulešiću stižu prijetnje s raznih strana. Unatoč mnogim poteškoćama i različitim metodama zastrašivanja vjernika, koje čitamo iz spisa bl. Bulešića, njegov je pastoralni rad bio raznovrstan: katehizacija djece i mladih po selima, razne pobožnosti u župi (osobito Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu), promiće zajedničko moljenje Krunice; osnivanje djevojačkoga društva, poticanje ljudi na sakra-

mentalni život (redovita mogućnost za sv. ispovijed), obilazi bolesnike, organizira župni zbor, siromasima rado pomaže, organizira uspješne pučke misije (u Kanfanaru). Sve su to vjernici cijenili, ali lokalne vlasti nisu se mogle pomiriti s činjenicom da imaju tako poduzetnoga župnika u svojoj sredini i zaključili: „Dok je ovaj živ, narod neće ići za nama, niti dolaziti na naše sastanke.“

Predavač je u svom izlaganju i razmatranju Bulešićeva života usporedio poteškoće u katehizaciji njegova vremena s izazovima s kojima se vjeroučitelji danas nose. Kao poticaj u katehetskom radu s djecom na temelju Bulešićeva primjera istaknuo je važnost molitve, da djeca nauče moliti. Vjeru nije dovoljno samo poznavati, nego je i prakticirati. Iz molitve se javlja i želja za misom. Vođeni primjerom našega Blaženika koji je u katehetskom radu molitvu stavio na prvo mjesto, pokušajmo u ovoj godini blaženoga Miroslava Bulešića uz upoznavanje njegova života učiniti da nam djeca više mole, potaknuo je vlč. Jakovljević i zahvalio vjeroučiteljima na svemu što čine na promicanju lika blaženoga Miroslava.

U drugom su dijelu susreta održana stručna vijeća za vjeroučitelje osnovnih i srednjih škola s primjerima dobre prakse koja su osmisili voditelji županijskih stručnih vijeća: Mirna Bunčić za srednjoškolske vjeroučitelje i Domagoj Matković za vjeroučitelje u osnovnim školama.

Nakon pokorničkoga bogoslužja i prigode za ispovijed, misno je slavlje predvodio vlč. Jakovljević, u koncelebraciji s kancelarom mons. Sergijem Jelenićem i predstojnikom Katehetskoga ureda vlč. Buždonom. Susret je zaključen objedom u blažovaonici Kolegija.

(np)

Proslava Majke Božje od Zdravlja u Istarskim toplicama

Majku Božju od Zdravlja, svoju nebesku zaštitnicu, rukovoditelji, osooblje, korisnici usluga Toplica i brojni vjernici iz okolnih župa proslavili su Trodnevnicom koja se ondje već tradicionalno održava od 19. 11. do 21. 11.

Svake se godine u sklopu Trodnevnice održava procesija ispod Stijene svetoga Stjepana, popraćena molitvom Krunice, do Kapele Majke Božje od Zdravlja. Procesiju je ove godine predvodio ravnatelj Toplica Mirko Kliman noseći križ, simbol vjere, simbol naslijedovanja Isusova puta.

Program se nastavio pjesmom i Krunicom te nagovorom vlač. Marcina Madeja na temu „Liječenje duha, duše i tijela sakramentima i molitvom“. Usljedilo je misno slavlje, a potom i klanjanje pred Presvetim Oltarskim Sakramentom koje su animirali mlađi iz Udruge „Otvoreno Srce“ iz Buja. U nagovoru je vlač. Madej istaknuo važnost liječenja duha i duše u molitvi, isповijedi, svetoj pričesti i svetoj misi. Isus je rekao: „Vjera te tvoja spasila“, citira je vlač. Madej te je istaknuo da je vjerojatnost ozdravljenja tijela veća što je veća vjera. Razmatrajući Riječ dnevnoga Evangelijskog spomenuo je Zakeja, koji nije mogao nikako vidjeti Isusa jer je bio niska rasta, ali od silne želje popeo se na drvo da ga vidi. Koliko smo mi spremi danas „popeti se na drvo“ da bismo susreli Isusa? Imamo li uvijek tu spremnost? Sudionici duhovne obnove unatoč kiši i lošem vremenu željeli su ‘doknuti Isusa’, u misi se susresti s njime, rekao je uz ostalo propovjednik.

Popodnevni dio drugoga dana duhovne obnove, nakon pobožnosti Krunice, nastavljen je nagovorom o Majci Božjoj od Zdravlja koji je izrekao vlač. Bernard Jurjević, župnik u Barbanu, Ceru i Sutivancu. U homiliji je naglasio predanost i posvećenost Blažene Djevice Marije božanskom poslanju. On je potom predvodio i misno slavlje te Klanjanje, a sve su animirali članovi Župnoga zbora iz Kaštela. Predvoditelj se u homiliji

osvrnuo na Evangelijske dana te istaknuo mudrost djevice koje su spremne čekale Isusa. Rekao je da i mi trebamo slijediti SVJETLO MUDROSTI i uvijek biti pozorni i spremni za dolazak Zaručnika (Isusa Krista) jer je On rekao: „Bdijte, dakle, jer ne znate dana ni čas!“

„Lude“ djevice, koje nisu uzele sa sobom ulja za svjetiljke, tj. koje su bile zarobljene u sadašnjosti i nisu mislile na važan događaj koji se trebao dogoditi u budućnosti, ostale su pred vratima, tako da je to vlač. Bernard povezao s duhovnom obnovom i napomenuo da je to priprava za blagdan Gospe od Zdravlja u punini čistoće duše, duha i tijela.

Nakon toga vlač. Bernard govorio je o svetkovini Marijina prikazanja u Hramu, o Mariji koja je bila u predanju za Božje poslanstvo te istaknuo da Marijin put nije bio lak, bilo je onih koji joj nisu bili naklonjeni, ali ona nikad nije odustala i u srcu je čuvala sve te boli do kraja, do Isusova križa. Tako smo i mi pozvani zanemariti svjetovne klevete i odbacivanja, biti ustrajni i ne odustajati kod boli i po-teškoća. Pozvani smo sjetiti se Marije koja je naš uzor i liječnica naših srdaca, s njom ulazimo u pripremu za blagdan. Predvoditelj je pohvalno istaknuo činjenicu da ovo lječilište svojim pacijentima, uz liječenje ljekovitom vodom i medicinsku skrb pruža i mogućnost liječenja duha i duše duhovnom obnovom. Ovo je prigoda da se i naglasi kako se u Istarskim toplicama redovito svakoga tjedna održavaju svete mise.

Misu drugoga dana Trodnevnice animirali su zbor iz Kaštela i voditelj zabora u Barbanu Dean Visintin.

Svečanom procesijom i Krunicom od stijene do Kapele Majke Božje od Zdravlja započelo je slavlje blagdana Majke Božje od Zdravlja, u četvrtak, 21. studenoga. U kapeli lječilišta svečanu svetu misu predvodio je velečasni Jeronim Jokić, župnik iz Boljuna, a suslavili su vlač. Tonči Ju-

kopila, župnik iz Oprtlja, i vlač. Izidor Sekicki, župnik iz Motovuna.

U homiliji se velečasni Jeronim Jokić osvrnuo na blagdan Majke Božje od Zdravlja, koji se iz Venecije, spašene od kuge po zagovoru Majke Božje od Zdravlja, proširio i u naše krajeve, te na spomendan Marijina prikazanja u Hramu.

Prihvaćanje križa u našim životima važno je za liječenje duha i duše, a kad se izlječi duhovna dimenzija, ozdravlja i tijelo koje je prolazno, istaknuo je propovjednik. Misu je animirao zbor iz Kaštela s voditeljem zabora Deonom Visintinom.

Za vrijeme Trodnevnice, osim duhovnih obnova, misa, Klanjanja i procesija održani su i drugi prigodni sadržaji.

Prvog je dana otvorena izložba „Punto Sacro – Punto di partenza“, autorice Vedrane Franelić iz Rijeke. Autorica je svoj put započela izložbama „Glagolji grad“ i „Vjedi Slovo“, usavršavajući se na tečajevima i umjetničkim radionicama. Svoj je put nastavila studiranjem primijenjene umjetnosti u Rijeci, dio školovanja provela u Veneciji na Accademia di belle Arti, gdje je nastala ideja o toj izložbi svjetovne i sakralne tematike kojom je započela Trodnevница. Okosnicu izložbe predstavljaju dvije mozaične skulpture.

U popodnevnim satima, u knjižnici lječilišta održana je radionica *storytelling* o legendi nastanka izvora ljekovite vode sv. Stjepana, koja je čudotvorno potekla ispod stijene, a kojom su se i u prošlosti ljudi liječili.

Drugoga dana prva *storytelling* radionica imala je za temu svetkovine i svetišta Majke Božje od Zdravlja u Istri, a druga legendu o Velom Joži, nastanku istarskih gradića i rijeke Mirne. Ta je radionica nastavljena razgovorom o raznolikosti i autotonosti Istre u specifičnim odlikama istarskih tradicija, običaja i vjerskih blagdana.

Valerija Dešković Miroslav

KNJIGA O MONS. DRAGUTINU NEŽIĆU I ISTARSKOJ CRKVI OD 1947. DO 1984.

Usuizdanju Porečke i Pulsko biskupije te nakladničke kuće „Josip Turčinović“ iz Pazina u studenom 2019. objavljen je vrijedan zbornik radova posvećen monsinjoru biskupu Nežiću te njegovu djelovanju u Istri tijekom sudbinski važnih desetljeća njezine moderne povijesti, od 1947. do 1984. godine. Okosnicu toga zbornika prvotno čini život i djelovanje Dragutina Nežića u Istri u teškim i krajnje neizvjesnim poslijeratnim vremenima, zatim Pazinska apostolska administratura kao svojevrstan provizorij u ovdašnjoj crkvenoj organizaciji te, napokon, papinska bula *Prioribus saeculi* kojom je 1977. godine, prvi put u povijesti, u crkveno-upravnom smislu Istra objedinjena u cjelini Porečke i Puliske biskupije. Važnost se te bule nalažeava i u grafičkoj opremi knjige jer se ona donosi na omotu, ali i u

lijepoj i jasno čitljivoj pojavnosti na predlistu i zalistu publikacije.

U sadržajnomu smislu knjiga ima dva dijela. Prvi, koji je posvećen pravnim, povijesnim i crkvenim prilikama te okolnostima u Istri od Drugoga svjetskog rata naovamo i koji predstavlja važan doprinos kako historiografiji XX. stoljeća u Istri, tako još više razumijevanju iznimno složenih te nadasve osjetljivih političkih, međunarodnopravnih i crkveno-pravnih događaja tijekom razgraničenja između Jugoslavije i Italije. U ovome se dijelu na poseban način sagledava povjesna uloga istarskoga svećenstva, a razmatranja autora započinju čak i prije Drugoga svjetskog rata, počevši od 30-ih godina XIX. stoljeća, preporodnih stremljena i poznate papinske bule *Locum beati Petri*. Drugi je dio knjige, u koji čitatelja uvode kontekstualna razmatranja prvoga dijela, posvećen Dragutinu Nežiću, najprije kao administratoru, a zatim kao prвome biskupu ujedinjene istarske Crkve. Taj dio prati njegov život od zagrebačkoga razdoblja preko doprinosa i zasluga na različitim područjima (političkom, crkvenom, kulturnom i dr.). Uvodnik je knjizi napisao mons. dr. Dražen Kutleša, porečki i pulski biskup, a zaključak mons. Ivan Milovan, porečki i pulski biskup u miru, dok je na kraju knjige objavljen izvorni tekst koji je napisao i 1988. godine objavio te kasnije rukopisno nadopunio sám mons. Dragutin Nežić naslovljen „Od Apostolske administrature u Pazinu do jedinstvene biskupije u Poreču 1947. – 1978.“ Takav Nežićev nadopunjeni tekst prvi se put objavljuje u tom zborniku i predstavlja veliku novost: „iz prve ruke“ donosi promišljanja biskupa Nežića o tome ključnom razdoblju istarske povijesti.

Autori su Zbornika vrsni službenici Crkve, pravnici (civilni i kanonski), povjesničari, teolozi, arhivisti i dr., a među njima zaustavljen je znatan broj ljudi koji su mons. Nežića osobno poznavali i s njime njegovali prijateljske odnose, ali i one kolegjalne, profesionalne, hijerarhijske i sl. Stoga su zapisi u ovome zborniku ne samo vrijedni stručni i znanstveni doprinosi nego i neposredna svjedočanstva koja autentično pružaju uvid u svu složenost toga vremena i Nežićeve osobnosti te njegove uloge u političkim i crkvenim procesima toga doba. Urednici su Zbornika mons. Sergije Jelenić, kanonist mr. iur. can. Ilija Jakovljević te civilni pravnik izv. prof. dr. sc. Ivan Milotić, a knjiga ima međunarodnu recenziju. Ovim je izdanjem uspostavljena i nova nakladnička cjelina *Histria Christiana historicoo-iuridica* u sklopu koje se ubrzo očekuju i nova važna izdanja za razumijevanje XX. stoljeća u Istri te uloge Crkve i njezina svećenstva.

Osim novih saznanja, neposredna uvida u navedene teme te rezultata izvornih istraživanja, ovaj je zbornik radova vrijedan jer na jednome mjestu, cijelovito i bez zadrške okuplja relevantne i vjerodostojne podatke o djelovanju biskupa Nežića u Istri, ali i o slabije poznatoj i namjerno prešućivanoj sudbinskoj ulozi Crkve u Istri u razdoblju od 1947. do 1983. godine. Ovaj je zbornik i svojevrstan, ali uvjek aktualan *memento* na biskupa Nežića i na poseban način priznanje tome *strancu* (rodom iz Jaske) koji je svojim upornim i predanim djelovanjem u vrlo teškim i osjetljivim prijelomnim vremenima u Istri zadužio i Republiku Hrvatsku, i istarsku Crkvu, ali i sve nas koji danas baštinimo plodove njegovih težnji i promišljanja.

Ladonja

MATIČNA KNJIGA KRŠTENIH ŽUPE UMAG 1483.-1643.

U Umagu je 22. studenoga 2019., u organizaciji Državnog arhiva u Pazinu, župe Umag i Grada Umaga, javnosti predstavljen prijepis najstarije matične knjige krštenih u Hrvatskoj. Ona obuhvaća period od 1483. do 1643. g. Prijepis je ostvario izdavač Državni arhiv u Pazinu, a suizdavači su Porečka i Pulaska biskupija te Hrvatsko katoličko sveučilište. Original Matice čuva se u arhivu župe Umag. Ovaj izuzetan pothvat ostvarile su doc. dr. sc. Danijela Doblanović Šuran i prof. dr. sc. Marija Mogorović Crljenko.

Prema starosti sačuvanih matičnih knjiga i njihovoj kompletnosti, Istra je prva u Hrvatskoj. U stručnoj literaturi navodi se kako je Hrvatska, po starosti makar u prijepisu sačuvane prve matične knjige, a riječ je o matičnoj knjizi krštenih iz 1483., među prvima u Europi. Podatak je to koji sve koji skrbe nad arhivskim gradivom koliko raduje, toliko i obvezuje.

Te 1483. godine u Umagu prezbiter, rukom, latiničnim pismom na latinskom jeziku 27. travnja upisuje prvoga krštenika. Samo se malobrojne župe u Hrvatskoj mogu pohvaliti da imaju maticu vođenu prije nego što je Tridentski sabor 1563. godine donio odluku o obveznom vođenju matičnih knjiga, a samo se Umag može ponositi najstarijom hrvatskom maticom! Osim priređivačica prijepisa najzaslužniji za ostvarenje toga zahtjevnog pothvata jesu bivši ravnatelj Državnoga arhiva u Pazinu Elvis Orbanić te sadašnja ravnateljica Mirela Mrak, kao i redaktor prijepisa Jakov Jelinčić.

Na ovom bih mjestu uime nakladnika željela redom zahvaliti glavnom i odgovornom uredniku, ujedno i dugo-godišnjem ravnatelju Državnoga arhiva u Pazinu docentu dr. sc. Elvisu Orbaniću.

Matična knjiga krštenih župe Umag (1483. – 1643.) sadrži najstarije podatke o krštenjima u Hrvatskoj. Najstariji upisi nisu originali, već prijepisi, nastali pretpostavljamo u kratkom razdoblju nakon 1608. godine kada je biskup Orsino de Bertis prilikom vizitacije naredio da se u za to namijenjenu knjigu prepišu sva dotad obavljena krštenja. Kršteni su upisani na latinskom i talijanskom jeziku, a prepisivani su zasigurno s različitim papirića jer kronološki red sve do 17. stoljeća nije poštivan. Ukupno je u knjizi zabilježeno 1366 krštenja. Pored krštenih, knjiga sadrži i popis krizmanih za 1614., 1624. i 1629. godinu.

Riječ je o izuzetnom povjesnom izvoru koji omogućuje raznovrsna istraživanja kasnoga srednjeg i ranoga novog vijeka u Istri. Gledano s aspekta povjesne demografije i povijesti obitelji, upisi u umaškoj knjizi krštenih omogućuju rekonstrukciju obiteljskih struktura i kumskih veza, kao i rekonstrukciju veličine obitelji, učestalosti i ritma rađanja. Upisi krštenih odličan su izvor i onomastičkoga materijala. Također, knjiga vremenski obuhvaća dugo razdoblje u kojem se zbio i Tridentski sabor, pa preko upisa krštenih možemo pratiti različite prakse oko odabira kumova prije i poslije tridentskih odluka.

Kako vremenski pokriva razdoblje u istarskoj povijesti poznato kao razdoblje kolonizacije opustjelih područja novim stanovništvom, umaška matična knjiga krštenih potvrđuje i jasno određuje vrijeme kada su *habitanti novi* došli, gdje su se smjestili i kako su se uključili u zajednicu.

U uvodnoj su studiji, uz osobitosti rukopisa, transkripcije i uporabe kritičkih znakova, kratke povijesti Umaga i okolnog područja te osvrta na broj stanovnika upravo na temelju upisa u knjigu, obraćeni razni aspekti umaške svakidašnjice u kasnometu srednjem i ranome novom vijeku poput ritma rađanja, odnosno sezonskoga rasporeda krštenih i začetih, običaja odabira kumova, babica, pojave krštenja u nuždi, osvrta na djecu rođenu izvan braka, migracija, društvene i gospodarske povijesti i sl. Uvodnu studiju prati i onomastička studija bogata materijala koji ovaj izuzetan izvor nudi. U njoj su obrađene antroponimijske formule krštenika, te njihovih očeva, majki, kumova i upisivača krštenja, analizirana su osobna imena krštenika (jednostruka, dvostruka, trostruka), najčešća imena krštenika, udio svetičkih imena, kriteriji odabira imena (prema blagdanima, spomendanima svetaca, predcima – roditeljima, djedovima, ali i kumovima; ponavljanje imena djece u istoj obitelji, davanje imena blizancima, nezakonitoj djeci), pridjevcii i prezimena, toponiimi itd.

Matica krštenih temeljni je dokument za svakoga kršćanina. Ona čuva identitet pojedinaca i naroda. Stoga su, nekada kao i danas, izuzetno važni izvori za povjesna, civilizacijska, kulturna i demografska istraživanja. Valja napomenuti da je veliki mons. Božo Milanović, u poslijeratnoj raspravi o razgraničenju među državama, upravo na temelju matičnih knjiga uspio dokazati kako Istra pripada vlastitoj matici, tj. Hrvatskoj. Stoga briga oko očuvanja matice krštenih ne služi samo prikazivanju nečije crkvenosti ili vjerske pripadnosti, nego može poslužiti dokazivanju pripadnosti kako pojedinaca, tako i cijelog naroda određenom civilizacijskom, političkom i kulturnom okruženju.

Josip Grbac, Mijat Gavran

Povratak u Hrvatsku... biciklom!

Nakon 52 godine provedene u Njemačkoj odlučila sam se preseliti u Hrvatsku. Po slijede jednog telefonskog razgovora s mojim ocem bilo mi je jasno: on se raduje mojem dolasku. Moj je otac Hrvat iz Istre, iz Pićna, i stanuje na otoku Krku.

PRED PUTOVANJEM

Bilo mi je jasno da ne mogu tek tako sjesti u autobus i nakon 15 sati vožnje izići i započeti nov život. „Put je cilj.“ To je uvijek bilo moje životno geslo. Taj put htjela sam polako, pažljivo i fizički osjetiti. I odmah sam odlučila. Razdaljinu između Njemačke i Hrvatske prevalit ću biciklom! Više od 20 kg prtljage ne mogu si dopustiti. Ali tada je počeo najteži dio moga putovanja. Trebalo se odijeliti od mojih stvari. Sve što je moj „EGO“ s mukom izgradio u zadnjim desetljećima, morala bih ostaviti. Pjesme, koje sam sama napisala, komponirala i snimala na CD, trebala sam sa suzama uništiti; knjige pokloniti, sjećanja, slike, odjeću baciti. U tom vremenu pitala sam se samo jedno: „Što mi je važno u mojoj životu?“ Nakon svake sljedeće stvari od koje sam se odvojila, osjećala sam se lakše. Brzo sam primjetila: sve ono što je bitnije, u svom sam srcu pohranila. Nakon triju mjeseca priprema ko-

načno sam bila spremna za put. Moj bicikl, bez brzina, jednostavan za održavanje, s jednom torbom sprijeda i dvije iznad zadnjega kotača, kao i jedna na samom držaču prtljage, bio je spreman. Naučila sam mijenjati praznu gumu, nategnuti lanac, a opskrbila sam se pumpom i alatom. Novi lagani šator trebao mi je pomoći da ne budem ovisna o hotelu i pansionu. Jednu torbu i ruksak s važnim dokumentima i odjećom, dala sam kćeri, koja je imala namjeru ići autom zajedno s mužem i godišnji odmor provesti na otoku Krku. I to je to. Cijelo moje domaćinstvo skupilo se u pet torbi. Obavila sam sav posao. Uzela sam ravnalo i na zemljopisnoj karti povukla najkraću liniju između njemačkoga grada Karlsruhea i Rijeke, odnosno Krka. Put je vodio: Pforzheim, Weil der Stadt, Kempten, Reute, (D); dalje Innsbruck, Brenner, Bruneck, Lesachtal, (A) zatim prema Udinama, Trstu, Kozini, Rijeci i Krku. Zemljopisna karta za bicikle davala mi je grub pregled. Inače, vrijedilo je pravilo: uvijek pitati za put! Naravno da sam se bojala sama biti na putu i pomicala sam i na najgore situacije. Jesam li mogla svom Bogu, koji je za mene ljubav, povjeriti svoj život i podrediti se Njegovoj volji?

PUT

Moj stari mobitel bez interneta i GPS bio mi je prvi u ruci u slučaju potrebe.

U nedjelju, 21. srpnja 2019., rano ujutro krenula sam na put. Samo što sam krenula, pomisao: „O Bože, što ja to radim? Može li me tko ili što spriječiti o toga mog puta, od toga mog odlaska?“

Uhvatila me panika!

Bicikl mi je pretežak. Volan ne mogu usmjeriti zbog težine. Vuče me lijevo, desno. Nemam kontrole. Tako ne ide. Stati? Prepakirati!? Ohrabrujem se! „Ne, neću se predati.“ Uvijek si bila hrabra! Vozi dalje! Misli mi se roje. „Je li to zadnji put da vozim po ovim poznatim ulicama?“ Nadam se da će se bolje osjećati kad budem vozila kroz mjesta koja ne poznajem. „Ne misli, samo vozi.“ Kod svakog manjeg uspona moram gurati bicikl. Koljena ne mogu previše opteretiti, ali nisam pod vremenskim pritiskom. Promjena između guranja i vožnje tjelesno me toliko ne opterećuje – tako prepostavljam. Na kraju prvoga dana već sam u Weil der Stadt, mnogo dalje nego sam mislila. Svejedno se osjećam čudno i nestvarno. Kao nagradu uzela sam „pravi“ krevet. Oprala sam robu i tada sam htjela samo još spavati. (nastavlja se...)

Sv. Nikola obradovao djecu Labinštine

Dan sv. Nikole, 6. prosinca, sva su djeca radosno isčekivala pa je tako veselo bilo od jutarnjih sati kada je taj zaštitnik djece posjetio dječje vrtiće Labinštine, a u večernjim satima djeca su se okupila u crkvi sv. Franje u Podlabinu i u crkvi Presvetoga Trojstva u Sv. Nedelji. U Podlabinu su vjerouačna djeca izvela recitacije u čast sv. Nikoli, a

pjesmom su sva srca razgalili mladi Kerubini. Program je vodio Kristijan Čorić, voditelj Kerubina, koji je djeci približio lik najdražega dječjeg svetca. Uz razdragane povike mališana, sv. Nikola ušao je u crkvu i uz blagoslov podijelio prigodne poklone svoj djeci.
(LB)

Prvi susret čitača Porečkog dekanata

O blagdanu sv. Lucije, 13. prosinca 2019., održan je prvi susret čitača Porečkog dekanata. Papa Franjo je 30. studenog 2019. uputio Crkvi Apostolsko pismo Aperuit illis u kojem govori o važnosti Riječi Božje u životu vjernika i liturgiji i u kojem ustanavljuje Nedjelju Božje riječi. Papa određuje da se ta nedjelja održava svake III. nedjelje kroz godinu. Prvi puta u Crkvi Nedjelja Božje riječi će se obilježiti u nedjelju, 26. siječnja 2020. U ovom apostolskom pismu, između ostalog, papa naglašava važnost navjestitelja – čitača Božje riječi u liturgiji. Potaknuti ovim papinim apostolskim pismom u Porečkom dekanatu odlučili su organizirati susrete čitača. Prvi je održan na blagdan sv. Lucije, 13. prosinca 2019. Unatoč snažnom vjetru i jakoj kiši u župnoj dvorani u Poreču okupilo se sedamdesetak čitača iz Porečkog dekanata. Na susretu će biti riječi o važnosti i ulozi čitača u liturgiji i o mogućnosti uspostave nove službi za čitače poput one izvanrednog djelitelja svete pričesti. Tema susreta bila je Čitač - poslužitelj riječi u liturgiji. Voditelj susreta bio je v.l. Milan Zgrabljić, župnik. Drugi susret će se održati u subotu, 18. siječnja 2020. s početkom u 17,00 sati.

Tiskovni ured PPB

Plovan pre Anton u božićnom ozračju

U prosincu donosimo sjećanje plovana pre Antona na Polnočku i božićne pjesme, koje u svakoj crkvi, a osobito u svakoj župnoj zajednici donose posebno ozračje.

„U se vrime godišća...“

Kao i drugdje, tako je i tu bilo ugodno biti prisutan kad su se pripremali u pjevanju za posebne blagdane, osobito za došašće, Božić, Veliki tjedan, Uskrs. Liturgijske dijelove pjevali su „po Vlašiću“. Za vrijeme stanke pričali su razne dogodovštine, osobito o starijim pjevačima. Stari su pjevači ponekad uzeli i bocu one *jake* na Polnočku te bi jedan drugoga bodrili: „Pij, pij! Češ bolje kantat!“ Gucnuli bi, stresli se i izgovorili *h, h, h*, *h* povlačeći malo glavu ukočeno nazad. I, jasno, pjesma je išla bolje u akvilejskom napjevu psalama: „Milosti Gospodnje, navike će pjevati...“ ili u zazivu poslije čitanja: „Blažena utroba Marije Divice...“, kod oficija prije Polnočke.

Svećenik bi prije Polnočke isповijedao. Kad je počela Polnočka, poslije otpjevanoga oficija, svirač bi veselo zasvirao na harmoniju, „na organu“, i crkvom se razlijegao ugodan glas božićnih pjesama: Radujte se narodi, Kirie eleison, Svim na zemlji, U se vrime godišća i drugih. Raspjevala se sva crkva. Oferu nikad kraja. Za vrijeme mise kađenje, i jaslica, uz pratnju ministranata.

„Ovaj će Božić proslaviti u nebu“

Teta Mare bila je divna žena, starica. Redovita na misi. Redovita na sakramentima. Poštena. Na Badnjak me pozvala da joj donesem Isusa jer će noćas Isus doći po nju. Ovaj će Božić proslaviti u nebu, s Isusom. Malo mi je bilo krivo što me zovu prije Polnočke da je idem providjeti, pogotovo jer su ljudi već čekali za ispovijed. Išao sam. Bila je u krevetu, ali normalno je razgovarala i nije izgledala tako ozbiljno bolesna. Obavio sam sve što u tom slučaju treba i otisao. Na Božić ujutro došli su susjedi: „Čemo zvonit! Teta Mare nan je umrla!“ Iznenadio sam se. Božić je proslavila s Isusom koga je prije Polnočke primila pod prilikom kruha. Nadam se da ju je Isus radosno dočekao kao što je ona bila radosna za taj susret s Njim.

Plovan pre Anton

U LOBORIKI SVEČANO PROSLAVLJEN ZAŠTITNIK SV. FLOR

I ove godine, već tradicionalno, 27. listopada na dan sv. Flora održana je sveta misa u Loboriki, u crkvi koja je njemu kao zaštitniku i biskupu posvećena još u 5. stoljeću.

Okupio se velik broj vjernika, crkva je bila ispunjena. Uz svećenika domaćina vlč. Juru Purkića, misu je predvodio i generalni vikar Porečke i Pulske biskupije mons. Vilim Grbac, koji je uveličao misno slavlje blagoslovom novoga oltara.

Svetu je misu svojim pjevanjem popratio župni zbor, uz vodstvo g. Borisa Dabe, a nakon svete mise održan je glazbeni program uz duo Aledory iz Rijeke te se druženje nastavilo u župnom dvoru uz domjenak koji su organizirali Općina Marčana, TZ Općine Marčana i mještani.

Retabl s prikazom Poklonstva pastira iz 1690. godine

Drvan polikromiran i pozlaćen retabl s prikazom Poklonstva pastira smješten je u luk s desne strane kapele sv. Antuna Padovanskoga u župnoj crkvi sv. Mihovila, arkandela, u Žminju. Prema svjedočenju starijih župljana u toj su se kapeli posljednjega tjedna adventa izrađivale jaslice, nešto prije samoga Badnjaka.

Stilizirana betlehemska štalica prikazana je poput baldahina pod kojim dominira Bogorodica što drži povoje s Djetetom postavljenim u jasle. S Marijine je desne strane prikazan lik sv. Josipa, a s desne strane dva pastira u stavu poklona. U pozadini su vidljive betlehemske zidine, a cijeli prizor uokviruju dva para anđela. Donji par anđela nosi vrpcu s natpisom donatora, žminjskoga kanonika Ivana Krstitelja Marinčića (Marinca), i 1960. godinu. Gornji par anđela nosi karteline s natpisom citata iz Evanđelja. Djelo je pučke umjetnosti nekoga lokalnog majstora.

Ovaj je drveni reljef, star gotovo 330 godina, bio na izložbama kod nas i u Europi, a u prosincu 2009. Hrvatska je pošta izdala božićnu marku no-

minalne vrijednosti 3,50 kn na kojoj je ovaj reljef, *jedan od najljepših hrvatskih božićnih prizora*, kako stoji u opisu te božićne markice.

(np)

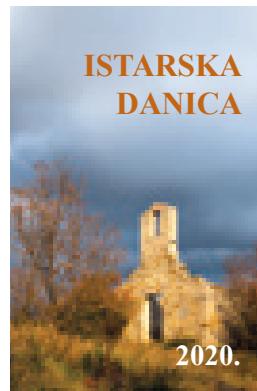
FOTOGRAFSKO BLAGO TINJANA

Zavičajna zbirka „Enriko Depiera“ cijeloživotni je projekt njena utemeljitelja Enrika Depiere (1926. – 2017.). Obitelj Depiera je, čini se, u Tinjan doselila iz Karnije već u 16. stoljeću i plemićkoga je podrijetla. Do danas su iz te obitelji potekle mnoge značajne obitelji za Tinjan, ali i mnogo šire.

Enriko je za čitavoga života, kao zaljubljenik u povijest svoga kraja, a istodobno svjestan bogatstva i značaja svojih predaka, skupljao sve dostupne materijale i predmete u svoju privatnu zbirku. Godine 2013. tu je bogatu zbirku darovao Općini Tinjan te je iste godine osnovana udruga koja skrbi o predmetima u Zbirci. Danas se Zbirka nalazi u privatnoj kući obitelji Depiera, na adresi Tinjan 28, nedaleko župnoga ureda. Ona sadrži oko 5 tisuća predmeta o kojima se danas brine udruga Zavičajna zbirka „Enriko Depiera“ ili skraćeno ZZED. Predmeti u Zbirci organizirani su prema svom sadržaju, materijalu, vremenu nastanka, prema uporabi i slično. Na taj način možemo izdvojiti sljedeće sastavnice koje čine ovu zavičajnu zbirku: stare razglednice, fotografije i fotografiski pribor, predmeti u svezi sa životom i radom biskupa Jurja Dobrile, predmeti u svezi s osnivačem Zbirke, razni uporabni predmeti u kuhinji i domaćinstvu, drveni i metalni predmeti povezani sa starim običajima i zanatima, tekstil, glazbeni dio Zbirke koji uključuje klavir iz 1860.-ih, notne zapise svećenika Josipa Ptašinskoga i drugo. Tu je i bogat fundus bakropisa i arhivskoga gradiva koje uglavnom potječe iz 19. stoljeća. Značaj je Zavičajne zbirke Depiera, kako za lokalnu zajednicu, tako i za čitavu regiju, višestruk. U Zbirci se nalazi najstarija fotografija dosad otkrivena u Istri, koja je ujedno jedina u Istri napravljena u tehniци slanim papirom. Tu je i jedan od rijetkih amaterskih fotografa u Istri iz razdoblja kraja 19. stoljeća, Vittorio Depiera, čija ostavština fotografija zaista predstavlja otkriće fotografiskoga blaga za istarske okvire, ako ne i hrvatske. Treće, fotografije tinjanskih župnika, načelnika, istarskih sabornika s druge polovice 19. stoljeća također su pravi raritet. Sve navedeno nadopunjuje i daje novu sliku na početke fotografije u Istri. Značaj Zbirke izvan područja fotografije također je vidljiv u već spomenutim partiturama Ptašinskoga, koje tek treba stručno analizirati, zatim u nekoliko originalnih spisa biskupa Dobrile pa do jedine sačuvane razglednice kojom se distribuirala pjesma *Krasna zemljo*, današnja istarska himna. Članovi udruge marljivo rade na očuvanju građe, promidžbi Zbirke i na profesionalnom pristupu gradi. Potporu i materijalnu pomoc radu udruge pruža Općina Tinjan na čemu im ovim putem zahvaljujemo, uz zahvalu i tiskari „Josip Turčinović“ iz Pazina te recenzentici Lani Skuljan Bilić, višoj kustosici iz Povijesnoga muzeja u Puli, kao i svima koji su sudjelovali u realizaciji popratne publikacije. (Iz Uvoda publikacije)

NOVA ISTARSKA DANICA ZA 2020.

ISTARSKA DANICA za 2020. godinu donosi nam već provjereno puno novih i vrijednih tekstova. Uz uobičajene vremenske i astronomske podatke, kalendarij i Daničin vrt u novoj Danici mogu se pročitati vrijedni članci iz naše bliže i daljnje prošlosti, o našim istarskim velikanima i blaženicima, o 50. obljetnici osnivanja Čakavskoga sabora, o klimatskim promjenama, ekologiji. Obradene su teme iz područja turizma i poljoprivrede, o pčelama kao čuvaricama prirode i ljudskoga zdravlja, iz informatike i zanimljivosti iz astronomije. Danica također donosi vijesti iz naše biskupije o događajima i slavlјima koji su se dogodili tijekom godine na izmaku. Ukupno 244 stranice bogata štiva za svaku istarsku obitelj. Istarsku Danicu za 2020. godinu možete nabaviti u prodavaonicama „Josip Turčinović“ u Pazinu, Puli i Poreču ili kod mjesnoga župnika. (L.)

PREDSTAVLJANJE ZBORNIKA „HABSBURGOVCI I ISTRA U PRAVU I POVIJESTI“

U subotu, 16. studenoga, tijekom održavanja VI. Motovunskog kolokvija predstavljen je zbornik radova „Habsburgovci i Istra u pravu i povijesti“ s prošlogodišnjega, petoga, Kolokvija.

Tijekom predstavljanja istaknuto je da je riječ o opsežnom znanstvenom djelu s pomno odabranim pravno-povijesnim i u određenoj mjeri povijesnim temama kojima su obuhvaćeni ključni događaji i prekretnice koji su u Istri obilježili habsburšku vladavinu počevši od 1374. do 1918. Posebno je pohvaljena primjerena strukturiranost Zbornika, odabir tema, njihova minuciozna obradenost te doprinos koji se time daje poznavanju prvotno pravne povijesti Istre, ali i nekih drugih tema, poput Franciskanskoga katastra, Karla I. Habsburškoga i dr. Zbornik je objavljen u nakladi Državnoga arhiva u Pazinu, Izdavačke kuće „Josip Turčinović“ d.o.o. iz Pazina i Općine Motovun. Zbornik radova nastao je kao rezultat prošlogodišnjega Kolokvija, kojim su, osim svima poznate 100. obljetnice završetka Prvoga svjetskog rata i prestanka postojanja Austro-Ugarske Monarhije, obilježene i druge, pomalo zaboravljene, ali iznimne obljetnice: 400. obljetnica završetka Uskočkoga rata u Istri, 200. obljetnica kataстра Franje I. na tome području te 100. obljetnica posjeta austro-ugarskoga cara Karla I. Istri. Zbornik su predstavili urednici izdanja: prof. dr. sc. Ivan Milotić i prof. dr. sc. Budislav Vukas, mlađi. (Tiskovni ured PPB, G.Krizman)

SVJETILJKE U NOĆI

Udošašću Crkva slavi djevojke po imenu Barbara i Lucija. U našem Labinskom dekanatu imamo jednu u Raši, a drugu na Skitači. One su bile, i danas su, „svjetiljke u noći ovoga svijeta“. Imamo njihove kipove. Šteta što nemamo fotografija iz prvih stoljeća kršćanstva. Tko zna kako bi ih gledale današnje moderne djevojke. Možda bi neke bile zavidne i u sebi mislile ili govorile: „Zašto se izdvaja? Zašto se pravi da je ona neka posebna? Što glumi? Uvijek se zaklanja iza starijih žena, uvijek ju okružuje neko „njezino društvo“ da joj se ne može prići. Zašto mora uvijek biti s njom još neka prijateljica? Kukavica, eto to je ona, kukavica!“ Tako misle bezbožnice, ali se varaju jer ih zloča njihova zasljepljuje. One ne znaju tajna Božjih, ne očekuju nagradu za svetost, na vjeruju u naknadu čistim dušama. (...) A pravednica će se vedro sučeliti s onima koji ju tlačiše i koji prezirahu patnje njezine. Kad ju ugledaju, uzdrhat će od silnoga straha, zapanjeni njezinim iznenadnim spasenjem. Govorit će među sobom, puni kajanja, i uzdišući u tjeskobi svoje duše: „To je ona kojoj smo se nekoć podsmjevali i koja nam je bila na porugu. Mi, budale, smatrasmo njezin život ludošću i svršetak njezin nečasni.“ (usp. Mudr 5)

I naše vrijeme ima svoje „svjetiljke“. Mediji šute o njima ili ako pišu, uviju svoj izvještaj u neku priču koja

sakriva pravi značaj, a taj je da i suvremene *barbare i lucije* radije izabiru smrt nego da izgube svoje djevojačko dostojanstvo... Marija Goretti imala je dovoljno vremena da se od „naivna“ opiranja, zavodniku i silovatelju odluči prepustiti, kad joj je bilo jasno da on ne kani odustati od svoje namjere ni pod cijenu njezine smrti. Ustrajala je do kraja. Djevojke o kojima piše Ana Penić u članku „Ekumenizam djevica i mučenica“ u Glasu Koncila (45/2019.) imale su dovoljno vremena predomislit se, prestati se opirati i prepustiti se strasti mladića koji su ih „stisnuli“ u klopku... Trebale su im velika hrabrost i velika odlučnost da skoče u smrt. Imale su dovoljno vremena za drugu mogućnost. Donosim skraćenu verziju: „Hrvatica, moja bivša učenica, (...) između mogućnosti silovanja i smrti – izabrala je smrt! Iz jurećeg automobila, kad je vidjela da automobil skreće s glavne ceste, na pokrajnju cestu koja vodi nekamo u pustoš – s očitom nemoralnom namjerom vozača – iskočila je iz auta, ozlijedila je glavu i nakon tjedan dana je umrla. (...) Ni danas se o toj dragoj, samozatajnoj djevojci, mučenici neporočna života i čiste savjesti, u mjestu njezina djetinjstva i mladosti – ne priča. Moja učenica ostaje u tišini bola svoje obitelji i svojih prijatelja, svojih nastavnika i svoje nepoznate svetosti, kao djevice i mučenice. Nepoznate ljudima, ali poznate Bogu. Druga djevojka koja

je radije izabrala smrt nego ponizeće silovanjem, Milica Kostić bila je maturantica Medicinske škole u Kruševcu. Živjela je na selu. Doputovala je u Kruševac autobusom jer je to bio prvi dan nastave, 2. 9. 1974. Dok je šetala gradom, čekajući početak nastave, zaustavio ju je nepoznati mladić i zamolio ju da s njim ode do stana njegovo djevojke i s njom razgovara – da se s njim pomiri. Milica je to rado učinila. Nije znala da je on s četvoricom svojih ‘drugara’ odlučio taj dan neku djevojku silovati. Milica je s mladićem ušla u zgradu, liftom su otisli na 11. kat i kad je pozvonila – vrata je otvorio neki drugi, nepoznati mladić i uveo je u stan. Onaj što ju je dopratio, zaključao je vrata! Počeli su je nagovarati da pristane na blud, na što je ona, u suzama, molila da je puste. U jednom trenutku – uspjela je istrgnuti im se i iskočiti kroz prozor s jedanaestog kata. Pala je na tendu iznad stolova u kafiću, koji je bio ispred nebodera. Tijekom pada bila je ozlijedena i nakon dva dana u bolnici je umrla. Bio je to užasan šok – ne samo u Kruševcu... Milica danas ima svoju ikonu u crkvi, i svoju ulicu u gradu ... ona je postavljena za uzor mladima... uistinu jest: svetica i mučenica.“ Hvala Bogu, ima ih još... djevica i mučenica! Što veći ideal, to veća čast!

Primite naše iskreno divljenje!

Crtice o preporodnome listu *Naša sloga* (1870.-1915.) (V. DIO)

Već se od 1874. g. osjećaju pravaške ideje u listu *Naša sloga*; to se osobito vidi u prosvjedu mlađe pravaške inteligencije u prvoj broju, i to protiv vijesti o osnivanju talijanske gimnazije u Pazinu. Taj je proglašen u listu *Naša sloga* potpisalo 18 teologa, ali tu su već i potpisali 17 laika. Među njima su i budući znameniti istarski vođe sljedeće generacije preporoditelja – Vjekoslav Spinčić i Matko Ladinja, kao i Eugen Kumičić; nastupaju mladenački oštroski, s izrazitim hrvatskim duhom. Veću je pozornost *Sloga* tada posvetila i osnivanju prve organizacije za pomaganje učenicima – Bratovštine hrvatskih ljudi u Istri u Kastvu, kojoj su također osnovni sadržaj davali mlađi pravaši.

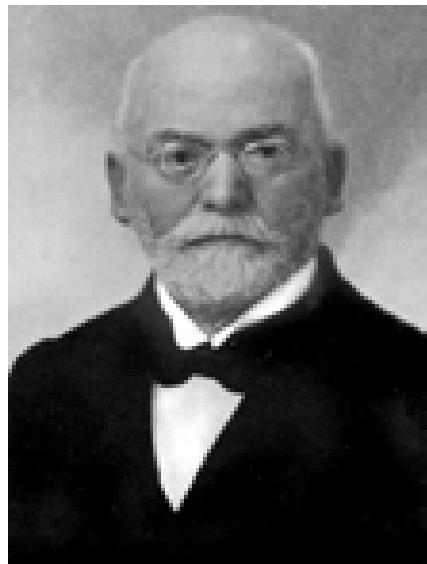

Eugen Kumičić

Pitanje obrazovanih često je prisutno na stranicama lista koji se tuži da hrvatski puk nema liječnika, odvjetnika, pisara itd. Kad se osjeća i nespokojsvo u *Sloginim* člancima zbog veoma sporoga preporodnog hoda jer većinski hrvatski puk nema svojega građanstva, inteligencije te svi napori leže samo na svećenstvu. Ipak, svjetlo se izlaza naziralo – tu je već mlađi naraštaj, navodi *Naša sloga*.

Taj je mlađi naraštaj uglavnom pravaški. Već se od 1874. g. osjećaju pravaške ideje u listu *Naša sloga*; to se osobito vidi u prosvjedu mlađe pravaške inteligencije u prvoj broju, i to protiv vijesti o osnivanju talijanske gimnazije u Pazinu. Taj je proglašen u listu *Naša sloga* potpisalo 18 teologa, ali tu su već i potpisali 17 laika.

Među njima su i budući znameniti istarski vođe sljedeće generacije preporoditelja – Vjekoslav Spinčić i Matko Ladinja, kao i Eugen Kumičić; nastupaju mladenački oštroski, s izrazitim hrvatskim duhom. Veću je pozornost *Sloga* tada posvetila i osnivanju prve organizacije za pomaganje učenicima – *Bratovštine hrvatskih ljudi u Istri* u Kastvu, kojoj su također osnovni sadržaj davali mlađi pravaši. Njihova pojava na stranicama lista, međutim, nije istodobno značila i snažnije i šire jačanje utjecaja toga lista. Naime, *Sloga* polovicom 70-ih godina ulazi u prvu svoju veću krizu, (...) vjerojatno zbog prijelaza neorganiziranog ili slabo organiziranog nacionalnog pokreta na viši stupanj (...), kaže M. Gross. Izdavači *Sloga* sve su očajniji – dopisa ima sve manje, sve se više mora tiskati materijal iz drugih listova, sve je manje dopisa glavnih nosilaca lista – svećenika koji su punili glavninu sadržaja novina. Čak se 1876. g. smatralo da će se morati obustaviti izlaženje lista zbog toga što su urednici prezauzeti svojim svećeničkim obvezama, ali i zbog gospodarskih neprilika. Zašto je zapravo tako nije jasno. Pritome mislimo na ulogu J. Dobrile koji je bitno utjecao na izdavanje *Naše sloga*; još nam uvijek nije poznata njegova uloga u svemu tome: je li bio nezadovoljan linijom *Naše sloga* ili je, pak, i on smatrao da se preporod odvija tako da ne može zaživjeti, pa tako ni *Sloga*.

Matko Ladinja

„Organ istarskih Hrvata“

Štoviše, *Našu slogu* optuživalo se i za općinske izborne neuspjehu 1876. godine. Čini se da su neprilike lista postale i šire poznate, jer je Martin Polić, izdavač kraljevičkoga *Primorca*, predlagao da taj list donekle čak i zamjeni *Slogu* kao „*organ istarskih Hrvata*“. U skladu s Dobrilinim zahtjevom, Bastian mu je u studenome 1876. g. poslao proračun i opisao financijsko stanje. Pod pretpostavkom da će biti 1500 pretplatnika, ukupan bi trošak bio znatan – 1492 forinte, a nedostajale bi 92 forinte. „*Kmetovi*“ su plaćali 40 novčića, ostali (500) po 2 forinte, ali kada bi „*kmetovi*“ plaćali 50 novčića, onda bi se troškovi pokrili. Međutim, Bastian se boji povećanja prodajne cijene; pisat će se i Franji Račkome te tražiti pomoć. Treba, reći i to da je to doba drugih, većih udaraca: godine 1876. došlo je do relativnoga neuspjeha na izborima za Istarski sabor. Ipak, Uredništvo je izdržalo nedaće te je svojevrsnu poticajnu injekciju dobilo od mlađega naraštaja, koji postupno, veoma sporo, ali sigurno izbjiga na površinu narodnoga pokreta, pa tako i na stranice *Naše sloga*. To je i spasilo taj list. Doduše, još uvijek *Naša*

sloga ističe da je istarski „kmet“ slavjanskoga slavnog roda sin, da mu je jezik slovinski, ali sve više ima i članaka u kojima se ističe hrvatstvo – hrvatska domovina, spominje se i slavna prošlost kralja Zvonimira, otočani i Istrani su „Hrvati, pa Hrvati“.

Naša sloga 1879. g. samo u Istri ima 1033 pretplatnika

Mladi prijatelji bili su obećali svoju pomoć, pa je, štoviše, godine 1877. *Naša sloga* čak mogla povećati svoj format. Naime, zadnjih dana spomenute godine sâm se Leginja zaposlio u *tom listu* i preuzeo na sebe znatan dio poslova, a Strossmayer je poslao 300 forinti. Kriza je prošla – dopisa ima sve više, sve su sadržajniji i bogatiji, informativniji i kvalitetniji. Očito je da se širila i učvršćivala novinska dopisnička mreža u raznim mjestima Istre i otoka. Tako je 1879. g. list samo u Istri imao 1033 pretplatnika, od toga se u četiri kotara zapadne Istre slalo 538 primjeraka. No, tu nije uračunat i Trst, a u Kvarner-sko primorje, Dalmaciju i južnu Srbiju odlazilo je nešto preko tisuću primjeraka, što sve zajedno predstavlja zaista pozornost vrijednu nakladu. Značajnija se pažnja pridaje i populariziranju hrvatske izdavačke produkcije u ostalim hrvatskim zemljama. Sve je više političkih tema, naročito onih koje su u svezi s parlamentarnom djelatnosti D. Vitezića. Sve je manje članaka s gospodarskim sadržajima jer očito da oni i na drugi način stižu u Istru. I dalje se nameće pitanje nedostatka inteligencije, pa se čak promicalo studiranje na Sveučilištu u Zagrebu, iako se tamošnje diplome nisu priznavale u cislajtanijskome dijelu Austro-Ugarske Monarhije, pa tako ni u Istri. I dalje se u listu *Naša sloga* stalno sugerira i traži od roditelja da svakako djecu šalju u škole. (*nastavlja se*)

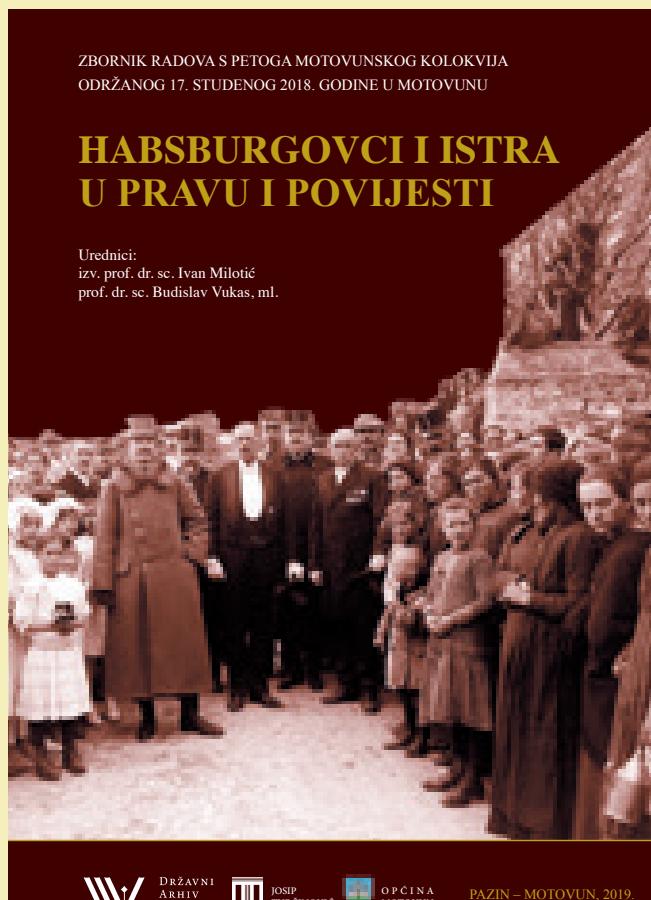
Održan VI. Motovunski kolokvij: „Rapalski i Lateranski ugovor: posljedice u kanonskom i civilnom uređenju“

UMotovunu je 16. studenoga šesti put uzastopno održan Međunarodni znanstveni skup Motovunski kolokvij. Ovogodišnja je tema prigodno bila posvećena Rapalskom ugovoru sklopljenom 1920. kojim je nakon I. svjetskog rata veći dio istočne obale Jadrana pripao Kraljevini Italiji te trima Lateranskim ugovorima kojima je 1929. uređen odnos Svetе Stolice i Kraljevine Italije. Kako su se oba ugovora primjenjivala na današnjem području Republike Hrvatske, Motovunski kolokvij okupio je vodeće stručnjake koji se bave tim područjem kako bi se ponajprije razjasnilo tadašnje jadransko pitanje te, povrh toga, status Zadra, Krčke biskupije, Rijeke i Istre u cjelini. Kako Motovunski kolokvij oduvijek ima „dva plućna krila“, kanonsku i civilnu dimenziju, tako su se i ovaj put propitivali učinci tih ugovora na međudržavne odnose, ali i na crkveno uređenje. Skup je uvodnim govorom otvorio prof. dr. sc. Ivan Milotić, uz pozdravno obraćanje domaćina, načelnika Motovuna Tomislava Pahovića, i Mirele Mrak, mag. iur., ravnateljice Državnoga arhiva u Pazinu, koji je, zajedno s izdavačkom kućom „Josip Turčinović“ d.o.o. iz Pazina, Općinom Motovun, Udrugom Fotovun i Istarskom županijom, organizator Kolokvija.

O Rapalskom ugovoru, odredbe te širi povjesni i pravni kontekst

Prvi je dio skupa bio posvećen Rapalskom ugovoru. Skup je otvorila doc. dr. sc. Dunja Milotić s Pravnog fakulteta u Zagrebu pruživši opći uvid u odredbe Rapalskoga ugovora, ali i u način te okolnosti njegova sklapanja, kao i različite težnje unutar nove jugoslavenske države koje

su uvjetovale razgraničenje u Dalmaciji, Zadru, na riječkom području, Kvarnerskim otocima i u Istri. Za tu je priliku ona za sve sudionike skupa kao radne materijale priredila tekstove relevantnih akata, od Londonskoga ugovora, preko Ugovora o primirju s Austro-Ugarskom, Rapalskoga ugovora i teksta Anti-habsburške koalicije. Zapaženo predavanje održao je prof. dr. sc. Željko Bartulović s Pravnoga fakulteta u Rijeci, ujedno vodeći stručnjak za pitanje Rijeke nakon I. svjetskog rata. S iznimnom preciznošću i držeći se realiteta svakidašnjice pružio je jedinstven osvrt na status Sušaka, njegovu faktičnu pripadnost te na Rijeku u doba D'Annunzijeve vlasti. Pokazao je kako izvanredne prilike u konkretnim mjesnim okolnostima često odstupaju od općih teorijskih gledanja na taj problem, kako u historiografiji, tako i u pravu. Denis Visintin, prof., u svojemu se izlagaju dotaknuo trgovackoga ugovora između Države SHS i Kraljevine Italije iz 1924. pruživši uvod u njegovu primjenu, važenje te područja koja uređuje. Posebno su zanimljivi bili dijelovi o prometu vinom, režimu u lukama na istočnoj obali Jadrana i različitim tarifama koje su se naplaćivale za međudržavni promet roba. Prvi dio skupa zaključili su prof. dr. sc. Budislav Vukas, mlađi, i Dean Borbelj s Pravnoga fakulteta u Rijeci predstavivši odnose između Jugoslavije i Italije kroz prizmu međudržavnih odnosa i ugovora koji su sklapale počevši od Rapalskoga ugovora pa preko Ugovora o miru s Italijom iz 1947. i London-skoga memoranduma iz 1954. do Osimske sporazuma 1975. godine. Vrlo su precizno dvojica izlagača analizirala njihov status u međuna-

Urednici:
izv. prof. dr. sc. Ivan Milotić
prof. dr. sc. Budislav Vukas, ml.

DRŽAVNI ARHIV U PAZINU JOSIP TURČINOVIC OPCIJA MOTOVUN PAZIN – MOTOVUN, 2019.

rodnom javnom pravu, posebno pitanje ratifikacija i odnosa koji su nastajali na njihovu temelju. Sagledali su ujedno tē ugovore iz perspektive razvijanja dobrih susjedskih i međudržavnih odnosa te kroz potrebu stalnoga dijaloga.

Predstavljanje zbornika „Habsburgovci

i Istra u pravu i povijesti“

Središnji je dio skupa bio posvećen predstavljanju zbornika radova „Habsburgovci i Istra u pravu i povijesti“ s prošlogodišnjeg Kolokvija. Istaknuto je da je riječ o opsežnom znanstvenom djelu s pomno odabranim pravno-povijesnim i u određenoj mjeri povjesnim temama kojima su obuhvaćeni ključni događaji i prekretnice koji su u Istri obilježili habsburšku vladavinu počevši od 1374. do 1918. Posebno je pohvaljena primjerena strukturiranost Zbornika, odabir tema, njihova minuciozna obrađenost te doprinos koji se time daje poznavanju prvotno pravne povijesti Istre, ali i nekih drugih tema, poput Franciskanskog katastra, Karla I. Habsburškoga i dr. Zbornik je objavljen u nakladi Državnoga arhiva u Pazinu, izdavačke kuće „Josip Turčinović“ d.o.o. iz Pazina i Općine Motovun.

Drugi dio skupa:

O Lateranskim ugovorima

Drugi je dio skupa bio posvećen Lateranskim ugovorima. Prof. dr. sc. Budislav Vukas, mlađi, i Dean Borbelj izložili su prikaz odnosa Svete Stolice i civilne

države, nju kao subjekt međunarodnoga prava, a zatim posebno Lateranske ugovore. Posebna je tema ovoga izlaganja bila obrada tih ugovora u domaćoj pravnoj literaturi koja se u Hrvatskoj koristi u pravnoj naobrazbi, ponajviše za predmet međunarodnoga javnog prava. Galantno i kvalitetno izlaganje održao je zagrebački odvjetnik Tomislav Sadrić govoreći o konceptu katoličke države na primjeru Lateranskih ugovora te ističući različitost značenja između „katoličke zemlje“ i „katoličke države“. U svojem je izlaganju razložio odnos crkvene i civilne vlasti te promjene tih odnosa i odnosa Svetе Stolice i Italije od 20-ih godina XX. stoljeća na ovom području. Izv. prof. dr. sc. Ivan Milotić s Pravnoga fakulteta u Zagrebu analizirao je konkretnе posljedice koji su se uslijed sklapanja Rapalskoga i Lateranskih ugovora manifestirale na području Krčke biskupije, posebno onih otoka koji su pripali Kraljevini Italiji (Cres, Lošinj, Susak, Unije, Ilovik, Male i Velike Srakane). Posebno je analizirao odjeke Lateranskih ugovora na području Istre s obzirom na pažnju koju je ovdašnjoj Crkvi pridavala Sveti Stolica. Skup je zaključen opsežnim i nadahnutim predavanjem dr. Livija Prodana iz Trsta o političkim, upravnim i sudskim institucijama u Motovunu pod Italijom. Zbog lokalne odrednice toga predavanja i opsežne fotodokumentacije, ovo je predavanje prošlo vrlo zapaženo te je bilo praćeno dugom raspravom. Bit Motovunskoga kolokvija čine rasprave koje i ove godine nisu izostajale, dapače, čini se da su bile duže, intenzivnije i plodnije nego ikada dosad. Skup je zaključen najavom izdavanja zbornika radova s ovogodišnjega skupa unutar godine dana, tj. za sljedeći Kolokvij, te najavom teme Kolokvija sljedeće godine: odnos Crkve i države te kanonskoga i civilnog prava. Svojim šestim izdanjem Kolokvij u Motovunu afirmira obilježje tradicionalnoga događanja koje pravo i povijest ne sagledava na uobičajen način – tek kao puki protek vremena, nego dinamično i nadasve kontekstualno te interdisciplinarno. Kako naziv „kolokvij“ naznačuje, osim predavanjima, ovaj se skup i ove godine istaknuo svojom otvorenošću, raspravama i razgovorima u koje su se uvelike uključili svi okupljeni. Besprijekorna organizacija, no nadasve izuzetna kvaliteta izlaganja, koja su očigledno plod ustrajna, studiozna i posvećena obrađivanja različitih tema preko kojih javnost može upoznati manje poznate segmente povijesti ovih krajeva, kako to čine ti mladi znanstvenici koji iz godine u godinu organiziraju Motovunski kolokvij, daje nadu da sjeme koje je posijao biskup Juraj Dobrila i drugi istarski velikani koji su se tijekom povijesti nizali sve do mons. Antuna Heka, a koji su se trudili oko stvaranja generacija uspješnih intelektualaca na ovim prostorima, ‘daje obilat rod’.

Tekst: Organizacijski odbor/Tiskovni ured PPB,
foto: G. Krizman

POSJETITE KNJIŽARE "JOSIPA TURČINOVIĆA"

Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVIĆ d.o.o. Pazin

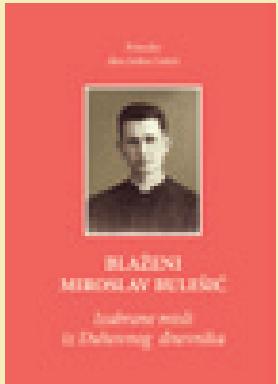
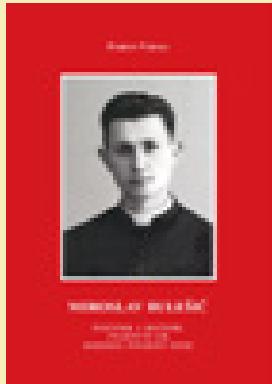
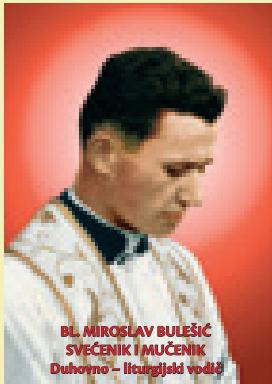
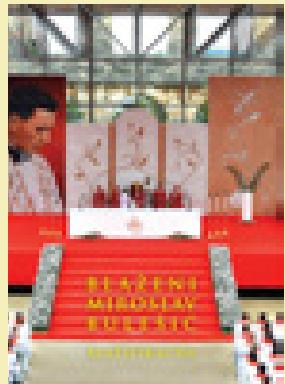
Narudžbe na tel. 052/ 624 342

Prodavaonice:

PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/621 082

PULA, Danteov trg 1, tel. 052/216 498

POREČ, Eufrazijeva 22, tel. 052/451 784

MISNA VINA POREČKE I PULSKE BISKUPIJE

Kontakt za nabavu: porec@josipturcinovic.com, 052/451 784

Radio Istra

Ljuka 10, 51 - Pula 50 000 - Novigrad 58 000 - Buje 51 000

Omag 50 000 - Fažana 50 100 - Poreč 58 000

KAP ZA DOBAR DAN

-duhovna rukica za bolji početak dana
-od ponedjeljka do subote u 06:30

PUTEVIMA VJERE

-srednjnjekovska emisija
-petkom u 17:30 -

SUSRET S IZVOROM

-komentar nedjeljnog Evangelija
-nedjeljom u 8:30

Jure Šestanović, Pazin - tel. 052/ 621 27 11
www.radiostra.hr

RADUJTE SE NARODI

*Radujte se narodi, kad čujete glas,
da se Isus porodi u blaženi čas.*

*Svaki narod čuj, čuj,
i Betlemu pristupljuj,
pristupljuj.*

*Vidi Božje otajstvo u podrtoj štalici,
i tko trpi uboštvo na toj tvrdoj slamici.*

*To otajstvo čuj, čuj,
i k jaslicam pristupljuj!
Pristupljuj!*

*Raduje se Marija s Josipom gledeći,
andeo pjeva "Glorija" po zraku leteći.*

*I ti, svijete čitavi,
Spasitelja pozdravi!
Pozdravi!*

